

SITUATION #238

S T M

JUNI 2017
ÅRGÅNG 22

PRIS: 50 kronor
SÄLJAREN ERHÅLLER HÄLFTEN

STANS
MINSTA
FONTÄN

SOMMAR UNDER
SKANSTULLSBRON

ULF STURESON

KULTUR-
BÄRARE

FÄRJAR EN
SKÄRGÅRD

NOUR

"De bekräftade att orättvisan är en sanning, att det inte bara är en känsla vi har. Orättvisan vi känner finns"

EL REFAI

JANICE PETTER WALLENBERG ELSA CHARTIN MAXIDA MÄRAK ALTON FIJONA JONUZI ZELDA

NALEN

RON SEXSMITH

FRE 9/6

JUSTIN TOWNES EARLE

FRE 16/6

STU LARSEN

LÖR 23/9

BODYFEST

LÖR 7/10

JONNY LANG

TIS 31/10

PUBLIC SERVICE

BROADCASTING

TOR 23/11

BETH HART

LÖR 25/11

REGERINGSGATAN 74. MER INFO OCH BILJETTER PÅ

WWW.NALEN.COM 2017

FOTO: MONA NORDØY



ANNELI HILDONEN

18 "NÄR JAG INTE DÖG TILL, HADE DÅLIGA BETYG, VAR DÅLIG, SÅ HAR JAG KÄNT ATT MIN MAMMA ÄLSKAR MIG SÅ INÅT HELVETE ÄNDÅ."

Nour El Refai har en tatuering på handleden, sin mammas namn och arabisk text som betyder "Du är min sol".



MAGNUS SANDBERG

36 "DÅ MÅSTE MAN TA HÄNSYN TILL VINDARNA NÄR MAN LÄGGER TILL."

Skepparen Hampus Lindholm, bilfärjan Veronica på Ljusteröleden.



CAMILLA ALMQVIST TERÁN

28 "VI ÄR GANSKA HÅRDA VAD GÄLLER ÖVERSER- RING AV ALKOHOL."

Camilla Almqvist Terán vill att Trädgårn erbjuder en trygg stämning och inte överserverar sina klubbvärdar.

12 Ulf Stureson

"Samhället är inte gjort för musiker och artister. Det går inte att kombinera livet på det sättet, att inte vara borta på kvällarna, helgerna, alltid fel tider."

14 Stockholms minsta fontän

Mellan några cementplattor på Swedenborgsgatan mynnar konstverket *Fountain* ut och sneglar hundra år tillbaka mot Marcel Duchamp.

32 Kulturbärarna

På sjuttioalet var Karin Markensten, Bitte Jarl och Monica Dikanski kulturkonsulenter under parollen "Kultur där du bor".

56 Svepet

Elsa Chartin, Alton, Maxida Märak, Amanda Ginsburg, Petter Wallenberg, Fijona Jonuzi, Ester Eriksson, Hannes Meidal, Scope 100, Zelda med mera.

7 Janice

"Sabina Ddumba tvingade mig."

8 Gata fram och tillbaka

En galeas under byggnad, flaggad färg på en teaterskylt och rast i skolan utmed Slupskjulsvägen.

10 Situation Waldersten

Månadens bild av konstnären Jesper Waldersten.

12 Krönika: Maria Hagström

Våren 1994.

40 Krönika: Stolt

Åtta på cirka trettio.

42 Min plats i stan

Jonny Åkerman vid Zinkensdamm.

55 Korsord

63 Dåtid sthlm

Juni 1987.

64 Brillant

Diplomerade wikipedianen Holger Ellgaard.

66 På hörnet

Kungsgatan/Slödjgatan.



KITTY LINDBERGH

Alton

Nour El Refai, kulturbärare och stans minsta fontän

När jag skrev ledartexten till förra numret inledde jag med några korta ögonblicksbilder från hur och när jag blev informerad om terrordådet på Drottninggatan. Nu, när jag står igen och ska skriva en ledartext till numret månaden efter, pingar fortfarande nyhetsnotiser i mobilen från rapporterna efter terrordådet i Manchester föregående kväll.

Unga människor som desperat söks av sina anhöriga, fortfarande inte lokaliserade eller kontaktbara sedan bombdådet.

Bilder på skadade.

Grafik över händelseförlopp.

När ni läser detta har säkert klo- kare människor än jag redan haft gott

om tid på sig att kommentera och analysera alla varför och hur rörande händelsen. Men det jag kan konstatera är att jag inte trodde att det skulle ske ett nytt terrorattentat så nära inpå – både geografiskt och tidsmässigt – när jag i förra månadens nummer skrev om Drottninggatan.

Men sådan är världen. Nu.

JAG TITTADE IGENOM slasken efter intervjun med Ulf Stureson och hittade ett roligt citat jag valde bort i huvudtexten men som kan få vara med här. Det handlar om när han var i Stockholm första gången, på en skolresa i "typ mellanstadiet".

– Mitt enda minne är att vi prome- nerade på väg ut mot Gröna Lund

och jag gick bredvid en kille som hela tiden såg sig storögt omkring och var helt tagen av det han såg och gick rakt in i en lyktstolpe.

Men Ulf Stureson fortsatte att komma hit.

– Vi åkte ju ner titt som tätt – såg 999 vid Hornstull och bodde på Zinkens vandrarhus. Vi åkte till Stockholm så ofta vi kunde. Det var där musiken fanns. Alla kommer ju hit till slut, från alla hålor.

Det kan – om än i en lite allvarigare kontext – Nour El Refai vittna om. Hon ledde en gala på Globen, *Hela Sverige skramlar* med fokus på flyktingkata- strofen i Syrien, när hennes telefon ringde. Det var hennes kusiner. Från Syrien. Som flytt över medelhavet och

nu befann sig i Danmark och undrade om de kunde komma till henne, om hon kunde hjälpa dem. Läs Maria Hagströms intervju med Nour El Refai.

Eller Alexandra Sundqvists intervju med kulturbärarna. Eller reportaget om stadens minsta fontän, eller det om bilfärjorna, eller det om kulturom- rådet under Skanstullsbron.

Eller någonting annat av allt det vi skriver om. Som sker i staden den här månaden.



Ulf Stolt
chefredaktör
& ansvarig utgivare
ulf@situationsthlm.se

Situationist "Jag snackar mycket med kunderna, söker kontakt, jag tycker det är tjusningen med jobbet."



SARA MORITZ

Herman Sundgren

GÖR: Jobbar med annonsering och prenumerationer.

"JAG HAR JOBBAT i tio år på Situation Sthlm. Under den tiden har en sak blivit alltmer tydlig – företagen i stan blir mer och mer intresserade av Situation Sthlm. Det finns två sätt för företag att synas i Situation Sthlm. Dels kan man ju alltid som företag annonsera i tidningen och därmed nå drygt 130 000 stockholmare med sin annons, en utmärkt kanal för att berätta om sin produkt och nå en dokumenterat köpstark och nyfiken målgrupp.

ETT ANNAT SÄTT att synas i tidningen är att bli företagsprenumerant. Då har man – tillsammans med övriga företagsprenumeranter – sin logotype i tidningen under ett år.

Samt att man får 12 nummer av tidningen till arbetsplatsen och kan låta den ligga fram i en reception eller ett fikarum så arbetskamrater eller besökare kan läsa den."



ULF STOLT

Marko Hallikainen

GÖR: Tidningsförsäljare.

"JAG FICK REDA på att det gick att sälja Situation Sthlm av en polare jag kände ett tag. Han sålde tidningar och en dag sa han bara att 'häng på mig dit nu'. Det är två år sen ungefär. Jag säljer tidningen på lite olika ställen i stan – i Hammarby sjöstad på eftermiddagarna, i Ropsten på kvällarna och i Sickla köp kvarter på helgerna. Och ibland är jag på

Kungsholmen och går omkring på gatorna och säljer. Tidigare jobbade jag med rivning i byggsvängen.

JAG SNACKAR MYCKET med kunderna, söker kontakt, jag tycker det är tjusningen med jobbet, alla diskussioner som blir. Jag har en del stammar som bara kommer förbi för att snacka."

REDAKTION

Chefredaktör och ansvarig utgivare
Ulf Stolt
ulf@situationsthlm.se
08-545 953 90

Reportör

Maria Hagström
maria@situationsthlm.se

Art Director

Johan Olsson

Webbredaktör

Jenny Lindroth

Redaktionsråd

David Bogerius, Gerd Eriksson,
Alexandra Sundqvist

Korrektur

Helena Gunnarsson

Medverkande skribenter

Henrik Emilson

Medverkande fotografer och illustratörer

Anneli Hildonen, Martina Holmberg,
Joel Nilsson, Magnus Sandberg,
Jesper Waldersten

För osignerat material svarar redaktionen. Redaktionen ansvarar ej för insänt icke beställt material.

Hemsida

www.situationsthlm.se

E-post

red@situationsthlm.se

Tryck

V-Tab 2015

Räckvidd

126 000 läsare
(Orvesto konsument 2016:helår)

Upplaga

22 500 ex/mån (TS helår)
ISSN: 1400-4437

LEDNING & ADMINISTRATION

VD
Pia Stolt
pia@situationsthlm.se
08-545 953 87

Ekonomi

Lilian Dahlqvist
lilian@situationsthlm.se
08-545 953 86

Adress

Timmermangatan 38
118 55 Stockholm

Tel

08-545 953 81

Fax

08-668 79 09

Organisationsnummer

55 66 49-1071

Plusgiro/Bankgiro

pg. 25 59 89-6
bg. 5774-9327

SOCIAL VERKSAMHET

Verksamhetschef, sociala verksamheten
Jenny Lindroth
jenny@situationsthlm.se
08-545 953 88

Samordnare

Ingmari Olofsson
ingmari@situationsthlm.se
08-545 953 81

Jonas Svensson

jonas@situationsthlm.se
08-545 953 81

Telefonnummer distribution

08-545 953 81

Öppettider

Måndag till fredag kl. 8-15
Lördag kl. 10-14

Plusgiro/Bankgiro

pg. 28 19 18-3
bg. 5357-3259

Organisationsnummer

80 24 11-1497

ANNONSERING & PRENUMERATION

Herman Sundgren
herman@situationsthlm.se
08-545 953 94

Catharina Persson
catharina.persson@mediakraft.se
tel. 070-421 02 80

Robert Wallner
robert.wallner@mediakraft.se
tel. 070-992 53 43

Privatprenumeration

12 nummer kostar 660 kronor

E-post
situationsthlm@pressdata.se



حكايات من سوريا

NY UTSTÄLLNING PÅ MEDELHAVSMUSEET.
MÖT SYRIEN BORTOM KRIGSRUBRIKerna GENOM
PERSONLIGA BERÄTTELSE & HISTORISKA FÖREMÅL.



BERÄTTELSE FRÅN SYRIEN

دخول مجاني | ٢٠ ايار ٢٠١٧ - ربيع ٢٠١٨

FRI ENTRÉ | 20 MAJ 2017 - VÅREN 2018 | FREDSGATAN 2 | WWW.MEDELHAVSMUSEET.SE | #BERÄTTELSEFRÅNSYRIEN

VÄRLDSKULTUR
MUSEERNA **MEDELHAVET**

HUVUDSTAN

Nördarnas marknad

LOPPIS Den 3 juni är det dags för Geek Market STHLM. En slags loppis som vänder sig till Stockholms alla nördar och andra som är intresserade av begagnade tv-spel, My Little Pony, Star Wars, Ninja Turtles, serietidningar, filmer, eller prylar i samma genre.

– Det som brukar sälja bäst är japansk popkultur, tv-spel och serietidningar som *Iron Man*, *Spider Man* och *Kalle Anka*. Däremot är det svårare att bli av med väldigt nischade grejer som hemmagjorda hårsmycken med Super-Mario på, säger My Fransson, huvudarrangör.

Det som alltid går åt först är Pokémonprylar. Oavsett om det är en leksak, målarbok eller ett spel. Samlarna kommer första timmen och köper det som finns.

Geek Market STHLM har öppet mellan 11.00 och 16.00 och hålls på Diesilverkstan i Sickla.

GERD ERIKSSON



ODD PUBLIC DOMAIN

Din borgmästare i Stockholmsnatten

NATTLIV Den 15 september får Stockholm en alldeles egen nattborgmästare.

Vem det blir bestämmer medborgarna tillsammans med en jury från nöjesnäringen.

Röstningen öppnar 7 juni på länken www.facebook.com/sthlm-nightmayor/

Då meddelas också vilka som kommer att ingå i juryn.

Tanken med en nattborgmästare är att personen ska vara en bro mellan nattlivet och politikerna.

Det kan handla om störningar, alkoholtillstånd, öppettider eller om hur nattkulturen ska utvecklas i Stockholm framöver.

– Nattlivets betydelse för en levande stad är självklart stor. Att Stockholms stad tillsammans med klubbarrangörerna etablerar en nattborgmästare är ett viktigt steg för en mer levande stad under dygnets alla timmar, säger Roger Mogert, kulturborgarråd i Stockholm.

GERD ERIKSSON

"Vi var intresserade av en annan konstform, en typ där vi spelade in saker på band som bara var möjligt att spela in på just band."

The Beatles producent George Martin om arbetet med plattan *Sgt. Pepper's Lonely Hearts Club Band*, utgiven 1 juni 1967, efter 400 timmars inspelning i Abbey Road Studio 2. Inspelelingarna av plattan avslutades i april samma år.

Firar 75 år av teater i Stockholms parker

KONST Parkteatern startade 1942. Då hölls första föreställning i den lilla parken Junotäppan i Gamla Stan. Sedan dess har teatern spelat i alla väder och i många parker runt om i Stockholm under sommarmånaderna. Så även denna sommar, när det bjuds på både Bollywoodopera, dans, teater och författarsamtal.

Stort firande blir det på födelsedagen 11 juni med jubileumskväll i Vitabergsparken, där Cullbergbaletten, Monica Nielsen och många andra gäststartister uppträder.

– Det blir allsång, popcorn och hurarop hela kvällen, säger Sissela Kyle, konstnärlig chef för Parkteatern.

GERD ERIKSSON

Från världens gator till Kungsan

FESTIVAL Mellan 30 juni och 2 juli kommer Kungsträdgården att vara en arena för gatuartister från hela världen. Det blir jonglering, trolleri, akrobatik, graffiti, trapetskonster, magi och mycket mer. Eliten av gatuartister är på plats, som rockringsvirtuosen Toni Smith från Nya Zeeland, liksom gruppen USA Breakdancers med legendaren Julio i spetsen och superjonglörerna The

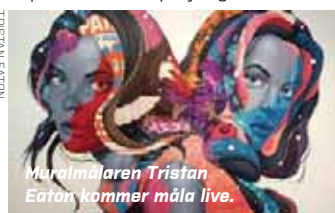
Flying Dutchman.

– Det blir också ett unikt inslag när muralmålaren Tristan Eaton från USA ska måla ett motiv på en flygande luftballong. Det är första gången i världen någon provar att göra det, säger Thorsten Andreasen, festgenaral.

Förutom gatuartisterna kommer det att finnas en cirkusskola och graffiti- och gatukonstnärer som målar på en 27 meter hög duk.

Programmet står att man inte ska glömma att ge en slant i hatten efter gatuartisternas uppträdanden. De pengarna är deras levebröd. Annars är det gratis att gå på Stockholm Street Festival.

GERD ERIKSSON



TRISTAN EATON

Muralmålaren Tristan Eaton kommer måla live.

Skräck och fasa i Diesilverkstan

BÖCKER Den som vill – och vågar – fira in sommaren med en deckarkväll, ska bege sig till biblioteket i Diesilverkstan 1 juni. Då kommer några av Sveriges främsta deckarförfattare för att berätta om sina senaste böcker.

Jens Lapidus med *Top Dogg*, Christoffer Carlsson med *Den tunna blå linjen* och Sofie Sarenbrant med *Bakom din rygg* som

är en psykologisk thriller i frisörmiljö.

Arrangemanget är ett samarbete med Akademi-bokhandeln i Sickla, så de

nya böckerna kommer att gå att köpa till specialpris under kvällen. Givetvis går det att få dem signerade. Böckerna går också att låna på biblioteket, även om det är viss väntetid.

– Just svenska deckare brukar det vara lång kö på innan sommaren. Folk vill ha lite deckarmys på semestern, säger Per Perstrand, biblioteket i Diesilverkstan.

GERD ERIKSSON



MARTIN STENMARK

Jens Lapidus

"Det var Sabina Ddumba som tvingade med mig."

MED SIN SVALA, svärtade r'n'b och en unik sångröst har Janice redan gjort sig ett namn, trots att debutalbumet släpps först till hösten.

– Jag hoppas att jag kan nå ut var som helst, när som helst. När jag började var tanken att nå ut till världen, till Europa – men det är nånting alldeles speciellt när musiken också uppskattas i ens hemland, säger Janice på telefon.

Hon befinner sig i en studio i Hjorthagen, där hon färdigställer sitt första album. Låtarna har hon skrivit tillsammans med HYENA (Andreas Söderlund), Joel Sjöo, Javeon McCarthy och Two Inch Punch (Ben Ash).

– Jag tycker om att skriva med andra. Det är lärorikt och jag kan få andra influenser, speciellt när man är ny i studiomiljön och inte har byggt upp ett självförtroende där.

De flesta låtar skrivs i studion, men det händer också att Janice sitter hemma vid pianot och utforskar en melodi. Som med låten "Answer", en sorgesång till pappan som tog sitt liv.

– Jag hoppas att "Answer" kan nå ut till människor som förlorat en närstående eller till nån som likt mig drabbats av en närståendes självmord. Överlag vill jag att musiken ska kännas äkta och att människor ska kunna relatera till den och känna nånting.

Musiken har funnits i Janice liv sedan barndomen i Enskededalen, då Whitney Houston var en förebild. För sex år sedan gick hon med i Tensta Gospel Choir.

– Det var faktiskt Sabina Ddumba som tvingade med mig dit, efter att hon hört mig sjunga på en skolavslutning i nian. Jag hade velat gå med länge, men inte riktigt vågat.

– Min pappa dog strax efter att jag började där och de i kören var ett jättestort stöd. De sjöng också på min pappas begravning. Tensta Gospel Choir har betytt jättemycket för mig. Det var där jag hittade mitt uttryck.

ALEXANDRA SUNDQVIST



DANIEL STIGEFELT

MARTIN STENMÄRK



Slupskjulsvägen, Skeppsholmen 10.45-11.30

.....
Från en svart smidesgrind till elva brevlådor nere vid vattnet. Utmed Slupskjulsvägen byggs en galeas, folkhögskolan har rast och skylten till teatern på räcket vid den gamla Torpedverkstaden både rostar och flagar. TEXT **ULF STOLT** FOTO **MAGNUS SANDBERG**

DEN SVARTA SMIDESGRINDEN mot Svenssundsvägen står uppställd. Och porten i staketet – den för gående passage om stora grinden för fordon är stängd – är också öppen.

Vid de båda låga campingborden precis under folkhögskolans skylt på Fundamentshuset sitter några elever på rast. Spridda kaffekoppar på bordet, cirka fyrtio procent röker. En flicka i blå tröja och blå byxor står intill och pratar med några av dem som sitter ner, sedan går hon upp förbi cyklarna och fortsätter vägen bort mot Slupskjulsplan.

Hammarslag. Virkestravar. Doft av tjära. Båtbygge försiggår under en presenning mellan Kanonverkstaden



och Fundamentshusen. Båten – en galeas – har enligt ritningarna uppsatta vid båtbyggarplatsen givits namnet Förlig Wind. Byggandet, som är ett "traditionellt skeppsbygge med modern miljövänligt teknik", kan även följas via en Facebooksida.

Det sitter en liten röd brandsläckare på en av stagen i ställningen som håller upp presenningen över båtkonstruktionen, ungefär i höjd med båtens akter.

EN MINDRE GRUPP ungdomar nere på Slupskjulsplan rör sig stojande mellan de förtöjda båtarna utmed Östra Brobänken och tegelkonstruktionen som saknar tak en bit längre upp invid

Kanonverkstaden. De fotograferar varandra ymnigt och varierande och sätter sig sedan helt tysta på en mur och fördjupar sig i sina alster, tycks messa bilder till varandra, skrattar och skojar och pekar på skärmarna.

Svag uppförsbacke – så kallad "slakmota" enligt skidlöparsvensk ordbok – upp mot husen som ligger utmed Slupskjulsvägens sträckning mot dess slut vid Norra Brobänken.

Ett äldre par sitter och solar med rygarna mot den gamla Styckekranen.

Jag räknar till minst elva skorstenar på hustaken.

Teater Galeasens skylt som sitter fäst i raket på Torpedverkstaden, vänd ut mot Slupskjulsplan, är

tämligen illa åtgången av väderlek och årstider, de röda bokstäverna blekta och på sina ställen flagande, rost angriper vissa ytor.

Elva stolar och tre bord – modell trädgårdsmöbel i metall, sekelskiftesstil – står uppställda framför den vita träbänken i rundeln på motsatta sidan Galeasens entré.

Utanför Mindepartementet står en svart damcykel på stöd.

EN SILVERFÄRGAD BIL backar ut och lämnar en ledig plats, det tar mindre än tio sekunder så kommer en svart jeep och slår om och backar in på platsen.

I de båda gavelfönstren på Råseg-

larhuset står tre olika båtmodeller i miniatyr – samtliga segelfartyg, två av dem med revade segel.

Från slänten upp mot Torpedförrådet kommer två kvinnor gående, de samtalar ganska intensivt med varandra och växlar under delen av det passerande samtal jag hör språk ganska obehindrat mellan amerikansk engelska och svenska.

Det sitter elva brevlådor framför anslagstavlan nedför backen där vägen slutar. Somliga har båtnamnen på brevlådorna, andra sina efternamn, någon bara ett kort förnamn.

Två måsar på en pollare ute i vattnet vänder sig inte ens om när en mindre motorbåt passerar. 📍



Man minns barndomen
på lite olika vis.
Här, en bild på
fröken!



MARIA HAGSTRÖM VÅREN 1994

Det är min trettonde födelsedag. Jag är en nyvaken nybliven tonåring, som grattas med tårta på sängen. 16 april 1994. Snart ska jag gå ut sexan. För några veckor sedan var jag i Borgafjäll och åkte slalom för första gången på hyrda skidor. Utanför fönstret finns fortfarande spår av vintern, men våren sticker upp ur jorden, lockar lovande.

I Rwanda, ett litet land långt bort, är det ständigt vår. Men det regnar mycket i april. Om det vet jag inget. Men jag vet att jag ser fram emot sommarlovet. Jag ska sola på stranden och jag ska gå upp mitt i natten för att se Sverige spela fotbolls-VM, mest för att jag är lite kär i Henke Larsson. Jag ska också tillsammans med två vänner sjunga Lisa Ekdahls låt "Vem vet" på en sommarscen. Vi nöter in de få textraderna. "Vem vet, inte du. Vem vet, inte jag. Vi vet ingenting nu, vi vet inget i dag."

Jag vet inte att en annan flicka, i det lilla landet långt bort, vaknar upp utan att veta hur hon ska överleva en dag till. Kommer lillebror att huggas ihjäl? Ska de våldta mamma? Går

grannen att lita på? Själv funderar jag på om jag ska få en bra klass på högstadiet, om någon moppekillen då kommer att tycka att jag är söt eller om jag är för spinkig. Kommer jag få mens snart?

EN VÄRLD RYMMER så mycket i ett och samma ögonblick. Jag är

EN VÄRLD RYMMER SÅ MYCKET I ETT OCH SAMMA ÖGONBLICK. JAG ÄR OMGIVEN AV PRESENT- PAPPER, FLICKAN I RWANDA ÄR OMGIVEN AV DÖD.

omgiven av presentpapper, flickan i Rwanda är omgiven av död. För henne är det nionde dagen i helvetet på jorden. Det ska vara i ytterligare drygt 90 dagar. Och därefter: minnena och näthinnans bilder.

Där bor också Frank, fyra år gammal. Han ser människor slaktas framför sina ögon. Och fysioterapeuten Jean går med i Rwandan Patriotic

Front för att stoppa utrotningen av tutsier. Samtidigt vårdar han skadade kamrater ute i bushen.

Nästan en miljon människor förlorar sina liv i folkmordet. Förövarna är tusentals. Hatet har tagit över. Radion sänder intensivt ut propaganda. Uppmaningar uppifrån när gatan.

Det blir en ovanligt het sommar

tung packning på ryggen och sitt barn i famnen. Ramlar gång på gång. I drygt 20 år kan hon sedan knappt gå på grund av skadade knän.

VI SJUNGER INTE falskt på sommarscenen: "Vem vet, inte du. Vem vet, inte jag." Västvärlden vet, men väljer att blunda och svika det lilla landet i Afrika. Tar hem sina män i stället för att skicka dit fler. Lämnar rwandierna åt sitt öde, tills tystnaden lägger sig över de tusen kullarnas land. sedan säger FN förlåt.

Över 20 år har passerat när jag besöker landet jag inte visste något om. Florida har äntligen sökt vård för sina skadade knän. Jean vet fortfarande inte var hans mamma finns begravd. Offer och förövare lever sida vid sida, bevarar freden. Människor som försöker förlåta, men aldrig glömmet. Två folkgrupper som nu är en och samma: rwandier. Tar inte ut hämnd, för landets, barnens och framtidens skull. Det är stort.

Vem vet hur framtiden ser ut, inte du och inte jag, men vi vet mer i dag. I världen pågår det mycket i ett och samma ögonblick. ☹

BLI INTE NOLLAD!

När storbankerna ger noll ger vi lite extra.
Skaffa sparkonto med ränta hos oss!

SBAB!
från dröm till hem

Kontot omfattas av den statliga insättningsgarantin enligt beslut av Riksgälden. Insättningsgarantin innebär att om SBAB försätts i konkurs eller om Finansinspektionen beslutat att garantin ska träda in, garanteras varje kund ersättning för sin sammanlagda behållning i SBAB med ett belopp om högst 950 000 kronor. Utöver detta belopp kan kunden få ersättning för insättningar från vissa särskilt angivna händelser t.ex. försäljning av privatbostad, avgångsvederlag, försäkringsersättning med högst 5 miljoner kronor. Ersättningen betalas ut av den myndighet som hanterar garantin inom sju arbetsdagar från den dag SBAB försätts i konkurs eller från Finansinspektionens beslut enligt ovan. Garantimyndigheten har rätt att i vissa fall skjuta upp utbetalningen. För ytterligare information, se www.riksdagen.se/sv/insattningsgarantin/

Det är knappt 30 mil mellan Stockholm, där Ulf Stureson har sitt verkliga liv, till byn Alfta i Hälsingland, där hans kreativa sagovärld ligger. Med kommande femte plattan *Alfta förr och nu* lånar han titeln från sin farfars bok om bygden och tar vid där den berättelsen slutar, 1961 – samma år han föddes. TEXT ULF STOLT FOTO JOEL NILSSON

ÅTERKOMMEN

Ulf Stureson trappa ner på Scalateatern.

Ulf Stureson och bandet håller precis på att avsluta första låten för kvällen, den första av en handfull låtar från kommande plattan *Alfta förr och nu* som släpps senare i sommar, som han framför vid ett showcase i mitten av maj. Låtens slutrefräng lyder: "Bara du slipper va i Stockholm i kväll".

Ulf Stureson har bott och haft sitt liv i stan sedan tidigt åttiotal. Men sin kreativa utpost ungefär 30 mil norrut sedan drygt 20 år.

Han och bandet framför ytterligare några av de nya låtarna innan han plockar fram den där boken om bygden Alfta som hans farfar skrev och gav ut och som sträcker sig från stenåldern fram till 1961 och som han lånat titeln på plattan från.

Han tar boken ur en plastficka, visar fram den och frågar publiken – han har redan påtalat några gånger att det är en väldigt väluppfostrad och stillsam publik – om han ska läsa något ur boken. Vagt spritt jubel.

– Det är kanske inte så kul att höra...

Någon i publiken ropar att de har en farfar från grannbyn. Så Ulf Stureson läser några meningar från slutet av boken, de handlar om iakttagelser om en annan tid, om ökad bostadsstandard, om tv-apparater-nas genomslag i hushållen och om andra höjd livsbetingelser där på landsbygden.

Han slår ihop boken och räknar in nästa låt, singeln "Du var mig så kär".

FÖR TIO ÅR sedan nådde Ulf Stureson en gräns. Det fungerade inte längre att försöka pussla ihop tillvaron som musiker och ganska nybliven tvåbarnsfar – hans yngsta son var två år vid den tidpunkten – så han bestämde sig för att ta ett break. Han hade

gjort fyra plattor på elva år.

– Samhället är inte gjort för musiker och artister. Det går inte att kombinera livet på det sättet, att inte vara borta på kvällarna, helgerna, alltid fel tider. Inspelningar och allting, inget håller normala tider. Jag kände verkligen att jag ville klippa mig och skaffa ett vanligt jobb. Det hade jag inte haft sen jag jobbade på psyk i Bollnäs för trettio år sen.

JAG HADE UPPTÄCKT ROCKMUSIKEN OCH VEM VILL SITTA I EN BONDHÅLA?

Vad för jobb sökte du?

– Det var inte så lätt, jag fick hålla på ett tag. Men till slut landade jag ett jobb på Studiefrämjandet. Där passade mina meriter exakt. Jag jobbade med musik där, med att hjälpa unga musiker och band fixa spelningar, workshops, kurser, sånt de behövde för att komma vidare i musik-Stockholm.

Meningen var att inte skriva några låtar alls, stänga av den delen av verksamheten och bara arbeta med sitt "vanliga" jobb.

– Jag har ju gjort låtar sen jag var tio år, jag tänkte att nu ska jag bara stänga av det och se vad som händer. Och jag gjorde det, trodde jag, i fem år. Men det blev lite här och där ändå. Men jag hade ingen plan med det, ingen plan att spela in eller spela ute. Nån strögrej på sommaren på kul bara.

Efter fem år började lusten komma tillbaka igen, barnen var större.

– Jag började kolla lite vad jag hade och då visade det sig att det fanns ju lite mer eller mindre halvfärdiga grejer liggande.

Kommande plattan – den släpps 25 augusti – har givits namnet *Alfta förr och nu*.

– Det är ju för att Alfta är nån sorts sagovärld för mig, i överkligheten. Det är där jag kan leka och hitta på och fantisera, jag kommer ihåg saker, dessutom har jag väldigt starka känslor för platsen, både bra och dåliga. Men det är här i stan jag har mitt liv och min vardag, verkligheten med barn och allting som är på riktigt, så att säga. Men där är min kreativa... det finns mycket hämta där. Jag bodde där till dess jag var 17-18 år.

DET VAR STUDIER, och viljan att lämna gården som tog honom till Stockholm.

– Jag hör ju till en första generation från den gården som söker mig utåt, ger mig av och gör nånting annat. Jag kunde inte bo kvar, jag ledsnade och flyttade hemifrån när jag var 17 år. Jag hade upptäckt rockmusiken och vem vill sitta i en bondhåla?

Blev det Stockholm direkt?

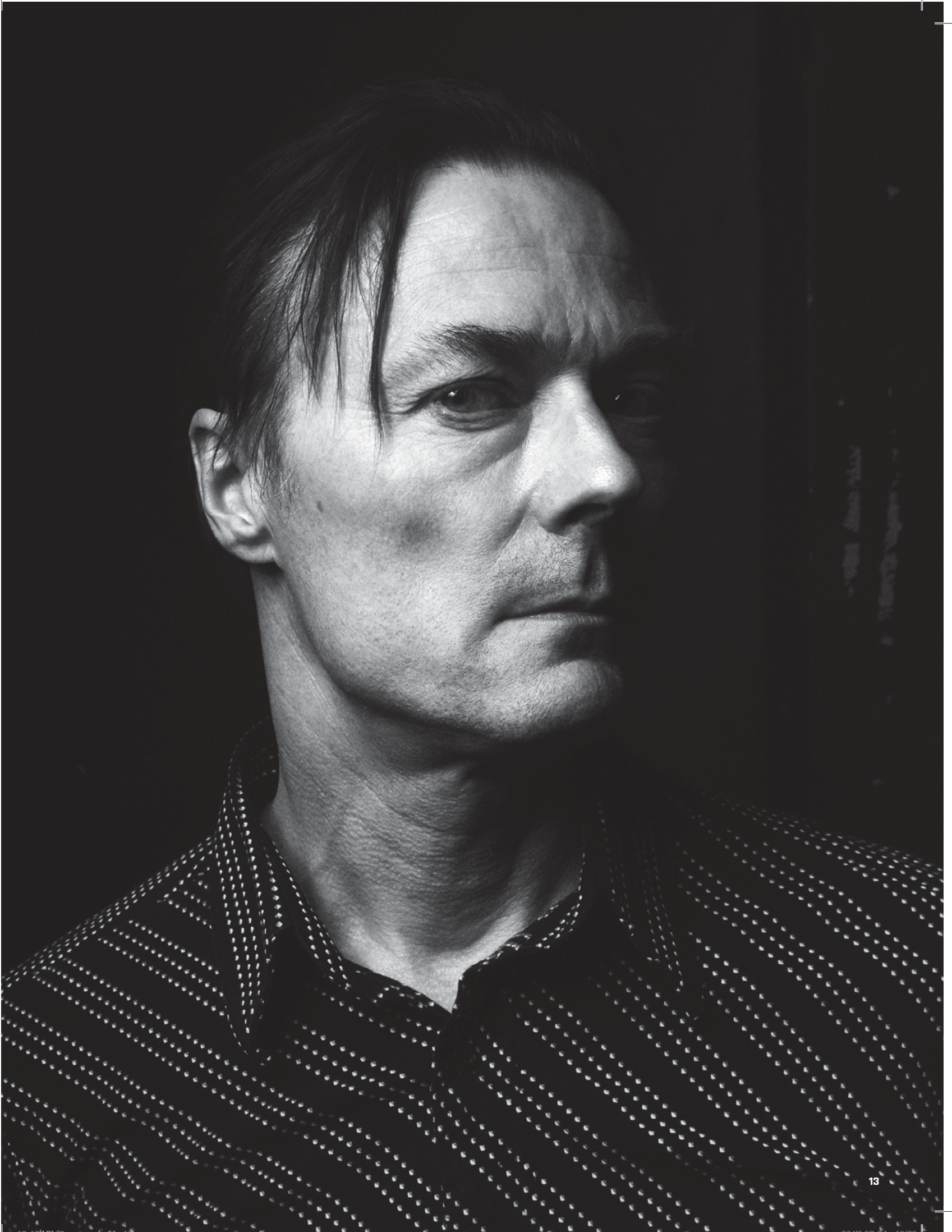
– Nej, Bollnäs i fem år.

Vad gjorde att det blev Stockholm.

– Jag pluggade Kulturvetarlinjen, men jag gjorde inte klart det. Jag gick hela vägen och hade en fet uppsats i nån urgammal dator och i en massa block, men då hade det blivit så mycket musik och jobb på olika håll. Det handlade väl egentligen bara om att skriva rent det jag hade och lämna in uppsatsen.

– Jag skrev uppsatsen om Stig Dagerman. Jag fastnade för honom nångång under den tiden, det var väl nåt svärmod jag gillade i den åldern. Han tilltalade mig jättemycket. Det var så sjukt bra att gå där, jag hade aldrig lärt mig att skriva texter på svenska annars, satan vad jag lärde mig där. Just genom att läsa poesi och prosa, analysera dikter och sånt som man fick göra. Skitbra. ☺

ULF STURESON FÖDD: 12 mars 1961 **GÖR:** Låtskrivare, gitarrist, basist. Ofullständig kulturvetare. **AKTUELL:** Ny singel och kommande plattan *Alfta förr och nu* som släpps 25 augusti, hans första platta på tio år. Debutplattan *I överkligheten* kom på plats 73 i tidningen Sonics lista över bästa svenska plattor.







Stockholms minsta offentliga konstverk är en blinkning till Marcel Duchamp hundra år bakåt i tiden. Konstnären Magnus Thierfelder liknar sitt verk *Fountain* vid en terrier, som "inte förstått att den är liten och bara står och skäller ändå". TEXT **ULF STOLT** FOTO **JOEL NILSSON**

STOCKHOLMS MINSTA FONTÄN

skärningen mellan några cementplattor i trottoaren utanför dörren till Konstfrämjandets lokal på Swedenborgsgatan reser sig en knappt decimeterhög vattenpelare. Det är dock – vilket många säkert förleds att tro vid en första anblick – inget olyckligt läckage.

Konstverket heter *Fountain*.

Enligt dess upphovsman, konstnären Magnus Thierfelder, är det meningen att den skapade vattenpelaren – den bildar ju liksom en båge när den åter tar mark – ska varieras i längd och höjd genom att vara mellan en halv och en hel cementplatta. Inte högre än så.

– Jag gillar väldigt mycket att den är liten.

Är *Fountain* det minsta konstverk du gjort?

– Nja... jag har gjort många små konstverk. Jag gillar att tänka på att det är stor i sin litenhet, liksom. Även om den är liten i formatet är den ganska kaxig i sin litenhet, som en terrier som inte riktigt förstått att den är liten och bara står och skäller ändå.

Det är alla fall Stockholms minsta offentliga konstverk.

– Absolut det minsta. Och vattnigaste, säger Märten Castenfors, chef för Stockholm konst.

Det är Konstfrämjandet som står för själva driften och underhållet av konstverket, och som är de som på uppdrag av konstnären monterat det på plats i trottoaren. ►

– Det går en tunn ledning med vatten från badrummet i lokalen, via källaren och ut i gatan där den mynnar ut i skärningen mellan två cementplattor. Det kan bli en tvåmeters stråle upp. Men vi håller konstnärens instruktioner, han sa att höjden på vattenstrålen får variera mellan en halv och en cementplatta, berättar Per Hasselberg, verksamhetsledare på Konstfrämjandet.

UTPLACERINGEN AV KONSTVERKET är en del av Konstfrämjandets 70-årsjubileum och invigningen av verket (skedde 22 maj, red. anm.) är inledningen på det firandet, och också starten för Swedenborgsgatan som bilfri sommargata.

– Offentlig konst är det ju nån som står bakom. Här är det fastighetsägaren, Stockholm vatten står för vattnet, Märten Castenfors på Stockholm Konst betalar konstnären och vi på Konstfrämjandet har gjort jobbet.

– Vi får sköta det, det är ju lättvandaliserat... men man fyller bara 70 år en gång. Vi tänker det också som en liten hyllning till gatuborgarrådet Daniel Helldén som för fjärde året stänger av gatan. Han testar ju också ett konceptuellt tänkande – ta bort bilarna och se vad som händer.

Verket är ett sommarverk, berättar Per Hasselberg, precis som avstängningen av gatan är någonting som bara sker över sommaren.

– Vi får se om människor gillar det och det går bra och att den blir en del av sommargatan. Men på vintern stänger vi av det.

Första gången Magnus Thierfelder ställde ut verket *Fountain* var på ett galleri i London 2004.

– Det var en utställning i galleriet och på innergården fanns då den här lilla vattenstrålen som kom upp ur marken. Det blev lite samma sak, man visste inte om den var en del av utställningen eller en faktisk vat-



DÅ VÄNDER MAN NÅNTING SOM ÄR DÅLIGT OCH ETT MISSLYCKANDE TILL NÅNTING MAN FÖRVÄNTAR SIG SKA VARA VACKERT OCH KRAFTFULLT OCH STARKT. Magnus Thierfelder

tenläcka som stod där och porlade.

Idén med verket är egentligen flera olika idéer som mynnade ut i en.

– I mitt arbete som konstnär är jag ute och promenerar mycket och tittar på detaljer i stadsrummet och fascinerar av olika små avigheter och detaljer. Jag fotograferar ofta och tar med till min ateljé och ser om jag kan göra nåt med det.

Första gången han såg en vattenläcka var i Aten. Men det var ingen liten läcka, utan en fyra meter hög vattenpelare på en lekplats.

– Sen lekte jag med tanken att man kunde göra detta i liten form, snarare att man låter den bli liten och mer som ett poetiskt inslag genom att sätta ett namn som fountain eller fontän på den. Då vänder man nånting som är dåligt och ett misslyckande till nånting man förväntar sig ska vara vackert och kraftfullt och starkt.

MAGNUS THIERFELDER ÄR tämligen förberedd på att verket kommer att "uppbringa tvek-

samhet kring begreppet om detta är konst eller inte. Vad är detta?"

– Det är ju alltid en balansgång man går när man gör såna här små verk som kanske inte ser ut som det man tänker sig som konst i vanliga fall.

Det finns också en relation i hans verk till Marcel Duchamp och dennes konstverk *Fountain* – verket finns att beskåda på Moderna Muséet – som visades för första gången för 100 år sedan.

– Det är ju ett konstverk som varit väldigt viktigt, ett av de viktigaste verken i samtidskonsten. Vad Marcel Duchamp gjorde var ju att han för första gången lyfte in ett objekt och kallade det nånting annat. Det förvirrade mycket. Men att konsten kan innebära att om jag står framför en stol, men jag säger att "detta inte är en stol, det är ett bord" – den betydelsen inbringade han i konsten. Det är hundra år sen i år. Just mitt val av titel har en relation till det verket också. ☺

KULTURENS

DAL AR NA

” Dalarna, Dubai och
Tokyo är världens
coolaste platser just nu.”

DESIGN, KONST, HANTVERK, KULTURMILJÖER, EVENEMANG

visit dalarna.se

ROTAD HÄR





.....
Ett decennium har passerat sedan en naiv och orädd Nour El Refai flyttade till Stockholm och slog igenom. Mycket har hänt. Katterna Rosling och Jalmert har flyttat in. Samlingen med matsmycken växer. Hon har gjort komisk show om sin depression och släkten har flytt sina hem. Hennes rötter har blivit bortsprängda, men hon har rotat sig i Traneberg.

TEXT **MARIA HAGSTRÖM** FOTO **ANNELI HILDONEN**
.....



På en kulle i Traneberg har Nour El Refai låtit sina rötter växa ner i marken.

Där har hon bott hela sitt vuxna liv. Hyresrätten är väldigt "kattig". Hon ursäktar sig för kattsand på golvet och katthår på kläderna. Här är det framförallt fyrbenta Rosling och Jalmert som bor, döpta efter professorerna Hans Rosling och "mansforskaren" Lars Jalmert.

– De lever inte riktigt upp till namnen. Men katter har ju en viss attityd, de är lite förmer. De har en sån stil, så professorsnamn passar dem bra, säger Nour El Refai och fixar lite kaffe i köket som hon älskar.

Hon har renoverat det och målat köksluckorna röda. Men nu ska ett stambyte ske och hyresvärderna kommer att riva ut köket och sätta in ett nytt i stilen som, enligt Nour El Refai: "de tycker att lägenheter ska se ut: standard".

Nour El Refai vill inte ha standard.

Hon vill ha fisktapeter i hallen, rosa happy lights ovanför sängen och öppna hyllor i köket. I vardagsrummet har hon byggt ett loft, där många av familjemedlemmarna har kraschat någon gång, bland annat kusiner på flykt från kriget.

– Jag har bott i Traneberg hela mitt vuxna liv och gått den där vägen från tunnelbanan sen studenten. Det har hänt så mycket under de här åren, så här är jag rotad, mina rötter har tagit sig ner i jorden här.

År 2006 flyttade en naiv Nour El Refai till Stockholm med 7 000 kronor på kontot och en skådespelardröm i bagaget. Mamman var städerska och ensamstående med fyra barn, det fanns ingen möjlighet för henne att backa upp ekonomiskt om dottern inte kunde betala för sig. Men Nour El Refai oroade sig inte, något sorts jobb skulle hon väl få, hon som redan hade hunnit jobba i flera år. Hon hade varit vaktmästare och arbetat som butiksbiträde på Ica. Utöver det hade hon gjort några mindre roller i

filmproduktioner. Hon hade med sig alla papper och bra referenser. Dessutom skulle 7 000 kronor räcka till tre hyror för tredjehandslägenheten som hon skulle dela med kompiserna Matilda.

Men hon fick inga svar på jobbansökningarna. Kompisen Matilda fick däremot "hur många svar som helst".

– Och hon hade inte jobbat nåt i hela sitt liv. Jag hade jobbat i tre år. Men i Lund hade jag fått jobb genom min mammas kille som var fastighetsskötare, och på Ica fick jag jobb efter min första prao. Då fick de ju träffa mig först. Nu var jag bara ett utländskt namn.

KILLARNA I AULAN SABOTERADE OCH ROPADE: 'ÖH FLATA'. DE HADE JU ALDRIG HÅLLIT PÅ SÅ OM DET VAR TVÅ MÄN I KOSTYM SOM STOD PÅ SCENEN'.

Till slut dök det ändå upp en arbetsmöjlighet, hon skulle testas för ett dolda kameran-jobb på humorprogrammet *Raj Raj*. Hon fick det.

– Oj, shit. Jag tror att jag hade 11 000 i lön, det är ju ingenting, inte ens då, men för mig var det: "Okej, wow". Det var ändå ett jobb inom det jag ville hålla på med.

Sedan började det rulla på. Hon var reporter i Melodifestivalen. Och genom programmet *Ballar av stål* blev hon känd som den feministiska karaktären Bitterfittan.

– Precis efteråt fick jag ständigt höra: "Du är den där blottarkomikern." Folk kunde inte släppa det, men jag ville inte prata om det, jag ville vara en seriös komiker. Men nu tycker jag att det är roligt, fan vad ballt att vara 18 år och visa fitthåret ståendes i en fontän mitt i Stockholm. Fitthårsgrejen kom av att vi skulle tävla om vem som hade mest stake och kunde göra de läskigaste grejerna. Jag märker att tjejer fortfarande gillar den där karaktären, och då känner jag: "Fan vad gött".

Det är tisdag och på dagens schema står körlektion och uppträdande på Norra Brunn.

Det har gått mer än ett decennium sedan hon kom till Stockholm och slog igenom. I sovrummet hänger en affisch från hennes första show *Almost Like Boys*, som hon skrev och regisserade och som Riksteatern producerade 2007.

– Det är fan det bästa jag har skrivit. Det är en orädd människa som har skrivit den.

Är du inte orädd längre?

– Mer eftertänksam och vuxen och tänker: "Hur ska det bli?"

I *Almost Like Boys* spelade Nour El Refai och Cissi Fors bland annat kärleksparet Ricky och Johanna, som var ute på en sexualundervisningsturné.

– Vi spelade på alla mans- och kvinnoklyschor.

Feminismen genomsyrar det mesta Nour El Refai gör. Hon kände tidigt av orättvisorna. Det fanns regler för henne och det fanns andra regler för hennes bröder. Hon skulle vara lugn, snäll och söt och de kunde vara roliga, gapiga och bråkiga. Hon ville vara som dem.

Det var någon gång under tonåren som hon satte ord på det, eller snarare två professorer satte ord på det när de höll en föreläsning på hennes skola. De sa att vi lever i ett patriarkat.

– Jag insåg att det ju är det här jag känner. Jag minns samtidigt hur killarna i aulan saboterade och ropade: "Öh flata". De hade ju aldrig hållit på så om det var två män i kostym som stod på scenen. Jag insåg att de bekräftade där och då att det är så det ser ut. Jag fick fnatt, reste mig och skrek: "Håll käften!"

Nour El Refai hade gått från att vara mobbad på mellanstadiet till populär på gymnasiet, killarna lyssnade och höll käften. Efteråt pratade hon med professorerna och i vuxen ålder har hon haft dem i publiken och hon glömmer aldrig det de sa.

– De bekräftade att orättvisan är en sanning, att det inte bara är en känsla vi har. Orättvisan vi känner finns.

HON VAR EN "skitstörig" tonåring, mårde väldigt dåligt under den perioden. Men hon är glad att det fanns någon som såg henne i skolan, det hjälpte.

– Jag hade en lärare i högstadiet som inte gav sig. Han tyckte inte att jag var störig, han blev inte irriterad. Varje dag sa han: "Hej, hur är läget?" Varje dag var en ny dag och han utgick från att jag var en människa ►

OM PUBLIKEN

– I vissa småstäder har queer-ungdomarna längtat efter min föreställning, det kommer inte så ofta nåt till dem. När det äntligen kommer nån så blir det liksom deras kväll och de sitter längst fram och är jättegglada. Jag har ganska mycket unga vänstermänniskor i publiken. Men jag skulle önska att det var mer invandrare och människor från underklassen, men det är tyvärr inte så tillgängligt för dem.





man kunde prata med. Han fick mig att göra saker som jag aldrig hade gjort. Utan honom hade jag inte kommit in på gymnasiet. Jag var ju duktig på saker, men ingen på skolan hade sett det och fått mig att känna det. Men han såg och kunde säga "vad bra du skriver". Då ville jag leva upp till den bilden han hade av mig och bli bättre.

I dag föreläser hon om att växa upp i utanförskap, framför allt som underklassbarn. Och om att det är viktigt att det finns vuxna som ser en, att det kan vara avgörande.

– Det kostar att stänga ute folk ur samhället. De barnen kan bli destruktiva, våldsamma. De människor som begår mest brott är främst människor som är utanför samhället. Förutom att de allra flesta är män. I utanförskap blir det tufft att leva.

Den psykiska ohälsan, som för Nour El Refais del är återkommande depressioner och social fobi, tar hon upp i sin hyllade show *En komisk depression*. Hon har precis avslutat sin andra turné och till hösten blir det en tredje.

– Folk tycker att det låter så rock'n'roll att vara på turné, men det här är en liten enmansföreställning. Jag är helt ensam i logen, sätter på mig lite kläder och smink, går igenom vad jag ska säga och vad det lokala heter i just den staden. Sen går jag ut och tittar, ser att det är fullsatt. Vad mäktigt. Men jag har ingen att dela det med. Fast det är också så mäktigt att vara själv, att klara det och att det är min publik, de är inte här för nån annan.

Vad gör du innan du går ut på scenen?

– Jag gillar att vara på stället ganska långt innan. Hälsa på folk, dricka kaffe, göra mig bekväm med miljön. Men de där 25 minuterna innan det startar, när jag är helt klar och bara väntar på att få gå in, är outhärliga. Men så fort jag kommer ut på scenen försvinner den känslan, att spela den här föreställningen är jättekul.

Men föreställningen är ju inte bara rolig. Komik blandas med allvar. Mycket handlar om att må dåligt, om den frånvarande pappan och om mobbning.

– Jag tycker att det är svårare att till exempel prata med dig om det än att göra det på en scen inför stor publik. Där har jag inte en dialog med nån, det är ett berättande som jag har full kontroll över och jag får inga följdfrågor, säger hon och fortsätter:

– Eftersom jag går därifrån och folk vet att jag är en framgångsrik människa med

ett bra liv så kan jag lättare prata om det, jag har ju överlevt och jag är ett exempel på en som har klarat det. Och det är dessutom läkande som fan.

Hon berättar om en historia som brukar få framför allt tjejer i publiken att jubla högt. Hon gick på mellanstadiet, var mobbad i skolan och kände sig utanför. Dessutom fick hon mens först av alla. Men hennes mamma blev lycklig över den nyheten: "Det här är så fantastiskt. Du har blivit kvinna." Mamman drog med sig dottern till kiosken och köpte choklad och bindor och skröt om hennes mens för kioskmannen.

– Och han var ju också arab så han utropade: "Ah så fantastiskt". När jag berättar om det här får jag alltid jätteapplåder, folk

DEN HELT VILLKORSLÖSA KÄRLEKEN. NÄR JAG INTE DÖG TILL, HADE DÅLIGA BETYG, VAR DÅLIG, SÅ HAR JAG KÄNT ATT MIN MAMMA ÄLSKAR MIG SÅ INÅT HELVETE ÄNDÅ.

blir så glad att någons mamma reagerar med att hylla en. Mens. Min dotter.

Dagen efter gick Nour El Refai till skolan uppfylld av mammans hyllningar och berättade där att hon hade fått mens. Det var inte okej, fick hon strax lära sig.

– Att sen få stå på en scen och berätta om det och få applåder, då ger det nånting tillbaka till den flickan som på skolgården sa "hej, jag har fått mens" och sen blev jättemobbad. Det är ju lite revansch. Och att jag får ge mamma den kärleken tillbaka. Att hon tyckte att jag var duktig för att jag hade fått mens, säger hon och skrattar till.

I EN STOR välsorterad låda i garderoben finns smyckessamlingen. Hon letar efter något att ta på sig till plåtningen. I ett av facken ligger hennes matsmycken.

OM KROPPSIDEAL

–Tjejer exponeras mycket för supersmala modellsnygga tjejer. Det behövs annat i flödet också, nya ideal och olika förebilder. Så som Stina Wollter eller instagramkontot Apan satt i granen, som är en stor tjej som poserar i underkläder. Vuxna har ett ansvar för vad de säger och gör. Min mamma har bantat och klagat på sitt utseende. Om man hör vuxna säga: 'usch jag åt två bullar, jag skäms', då kan de inte sen säga att man får se ut hur man vill.

– Visst blir man lycklig när man ser dem? Jag älskar dem, säger hon och tar fram ett par korv-med-bröd-örhängen och trär en burrito på ringfingret.

– Jag har köpt dem på nätet av olika konstnärer. Jag söker på till exempel "miniatyr cheese" och så dyker det upp massor. Det fantastiska är att man tror att man är sjuk i huvudet, så visar det sig att det finns massa andra som är lika sjuka som en själv, en ganska stor grupp människor runtom i världen.

Hon gör också egna ringar. Köper små ostar och kex som hon klistrar på en liten bricka och sätter fast på en ring.

– Kebaben måste vara med på bild, den är så mycket jag. Jag är ju ändå arab och det är så ful mat.

Hon håller upp handen som är fylld med matringarna. På handleden har hon tatuerat in sin mammas namn och arabisk text som betyder "Du är min sol". Mamman har en otroligt viktig roll i Nour El Refais liv, särskilt som pappan försvann när hon var några månader gammal. – Mamma har gett oss så mycket kärlek, och lärt oss att lojalitet är viktigt. Hon står på vår sida oavsett, den helt villkorslösa kärleken. När jag inte dög till, hade dåliga betyg, var dålig, så har jag känt att min mamma älskar mig så inåt helvete ändå. Att hon verkligen tycker att jag är det bästa som finns. Hon har också fått mig att känna mig söt, vacker och fin. Alltid gett mig komplimanger, pussat och kramat, sagt att hon älskar mig, mycket.

Däremot fanns aldrig den ekonomiska tryggheten under uppväxten i Norra Fäläden i Lund.

– Min morsa har ju aldrig haft några pengar. Det har varit jobbigt att vara liten och öppna kylan och så finns inget där. Hon har aldrig kunnat göra mig riktigt trygg på det sättet, inte som kanske andra barn upplever som växer upp med en trygghet att det finns mat, att det alltid kommer att finnas nånstans att bo, och som gnäller när de ska i väg och köpa nya skor. Det har gjort att jag har blivit väldigt självständig och ►

**JAG SÖKER PÅ TILL EXEMPEL 'MINIATYR CHEESE'
OCH SÅ DYKER DET UPP MASSOR. DET FANTASTISKA
ÄR ATT MAN TROR ATT MAN ÄR SJUK I HUVUDET, SÅ
VISAR DET SIG ATT DET FINNS MASSA ANDRA SOM ÄR
LIKA SJUKA SOM EN SJÄLV, EN GANSKA STOR
GRUPP MÄNNISKOR RUNTOM I VÄRLDEN.**



skapat min egen trygghet.

Hennes mamma fick sitt första av fyra barn när hon var 16 år. Hon lämnade tidigt sin familj och sitt hemland Syrien och därefter Libanon. Barnen El Refai tyckte alltid att hon var lite mystisk.

– Hon hade sitt språk, som inte vi kunde. Och hon hade landet som hon kom ifrån, där vi knappt hade varit.

Som barn brukade hon drömma om att en dag bli rik, för hon ville kunna köpa en flygbiljett till sin mamma, så att hon skulle få hälsa på släkten i Syrien. Det kom hon också att göra.

Nour El Refai mötte Syrien 2008.

Hon och lillebror reste till staden Homs. Det var en 15-årspresent från henne till honom. Hon hade inte träffat sina fem mostrar sedan hon var spädbarn och överrumplades av deras kärlek och pussar.

– Jag har social fobi och det där är mitt sämsta, att gå omkring bland massa människor och umgås i stora grupper. Och jag har jättemycket integritet. Just då önskade jag att jag kunde vara en sån där glittrande charmig tjej, men det är jag ju inte. Dessutom är jag superfeminist i Sverige, och i Syrien kan det på vissa ställen vara kontroversiellt att jag har strumpbyxor och kjol på mig. Det fanns koder för hur jag skulle bete mig, men det fanns inga koder för hur min lillebror skulle bete sig. Han drog direkt på sig traditionella kläder och satt och rökte vattenpipa med kusinerna och var så lycklig.

Men där fanns världens bästa mat, det var vackert och Nour El Refai fick också ganska mycket ensamtid med en av mostrarna.

– Hon pratar ingen engelska och jag pratar

**JAG ÄR GLAD ATT
JAG HAR SETT
MORMOR OCH MOR-
FARS GRAVAR, FÖR
DE FINNS JU INTE
KVAR NU. MINA
RÖTTER ÄR HELT
BORTSPRÄNGDA.
HELA HOMS ÄR
JÄMNAT MED
MARKEN.**

ingen arabiska, men det var så mysigt. Hon skalade apelsin och jag låg i hennes knä och hon matade mig och pratade arabiska även om hon visste att jag inte förstod. Hon lukade lite som mamma. Det var fint.

Familjen El Refai åkte till Syrien ett antal gånger. Sedan kom kriget.

ROSLING, DEN "FLUFFIGA" katten som nyss fått halva kroppen rakad på grund av för mycket tovor, jamar och Nour svarar med förställd gulleröst, lyfter sedan upp Jalmert, som är lite blygare, och borrar ner näsan i hans päls.

– Katter luktar så gott att jag blir galen.

Men min kille är allergisk och kan inte sova här. Han tål Rosling, som är sibirisk och allergifri, men inte Jalmert. Jag lever ett dubbelliv, ett med Jalmert och ett med Henrik.

Hon skaffade Jalmert för fem år sedan, under en period när hon mädde dåligt och var hemma mycket. Hennes mamma hade dessutom flyttat till Dubai.

– Det var jättejobbigt att hon flyttade till en annan världsdel. Men man får ju växa upp lite. Hon blev mamma när hon var 16 år, hon har inte varit nåt annat än vår mamma, aldrig haft pengar och det enda hon gjort är att se till att vi ska kunna ha



ett drägligt liv. Så jag fattar att hon behövde göra nåt för sin skull. Kriget i Syrien hade börjat och hon ville vara nära sitt ursprung. Och hon hade alltid varit lågstatus: arab, invandrare och kvinna. Men där var hon inte lågstatus på samma sätt, där kan hon vara en annan människa.

Då kom Jalmert in i Nours El Refais liv. Snart började hon resa mycket i jobbet och han följde med överallt.

– Jag hade aldrig med mig bur, han hängde bara i min tröja. Och jag hade med mig sand i en påse, så när han ville bajsas hällde jag ut sand i en kartong. Det var så enkelt. Jag kunde ha med honom var som helst. Hade honom i logen och på gig. Men sen blev han stor och tung. Det blev ohållbart.

Sista gången hon var i Syrien var året innan kriget bröt ut. Hon upplevde inte att det låg något i luften, ingen hotfull stämning.

– Det värsta var när regimen gav sig på Homs. De gjorde så grova attacker, det gör de fortfarande, men nu vet ju svensk media om det. Då visste inte folk om att bandvagnar åkte runt och sköt rakt in i lägenheterna. Mina släktingar var jätterädda, men eftersom det var regimen som attackerade så vågade de inte säga nånting till oss. De sa att allt var bra, men samtidigt kunde vi se att det var skotthål i väggen bakom dem. De svarade bara: "Det är ingen fara".

Hennes släkt flydde från Homs och är i dag utspridda i olika länder. Några är på flykt i Syrien, några i Libanon, några i Turkiet, några i andra delar av världen.

– Det är inte så att de är rädda för sina liv nu, men det är ett icke-liv. De är i olika länder, som de kan skickas mellan och ingen vill ha dem. Många lever oregistrerade utan medborgarskap, de är papperslösa helt enkelt.

När kriget var ett faktum och svensk media hade vaknat ordentligt arrangerade artisteliten, däribland Nour El Refai, välgörenhetsgalan Hela Sverige skramlar. Där pratade de om båtarna över medelhavet och människor som lämnat allt. Pengar strömmade ur svenskarnas hjärtan. Mitt under galan får hon ett telefonsamtal från sina syriska kusiner: "Vi är här, vi är i Köpenhamn, kan du hjälpa oss?"

– Då har de gjort hela den där resan som vi pratade om på galan, med lilla gummibåten och hela den grejen. Och så är det mina kusiner. Jag fick ju släppa allt. Drog för att hämta dem, stoppa in dem i lägenheten och ge dem mat. De var supertraumatiserade.



"Tatueringen på ena vristen föreställer Amsterdam. Jag har ett smultronställe där, Saarein, som är Europas äldsta flatbar. Det finns inga andra såna barer för lesbiska. Jag och en av mina bästa kompisar var där fyra år på raken och hängde där svinmycket."

Man kan inte föreställa sig hur det känns. De hade inget att återvända till, det fanns ju ingenting kvar. Deras hem fanns inte mer.

Hon säger att hon är väldigt tacksam över att hon själv hunnit besöka Homs, att hon har fått gå omkring där och sett att det var en fantastisk plats.

– Jag sa det i går till min kille, när vi var vid hans farmors grav, att jag är glad att jag har sett mormor och morfars gravar, för de finns ju inte kvar nu. Mina rötter är helt bortsprängda. Hela Homs är jämnat med marken.

Kusinerna hamnade till slut i Norge. De hade undvikit att bli registrerade någonstans under flyktvägen, för att inte riskeras att bli tillbakaskickade någonstans.

– De hade papper på att de skulle behöva gå med i militären om de återvänder till Syrien. De fick permanent uppehållstillstånd. Men hade de kommit i dag hade det varit kört.

De hade tur som kom då, men så mycket i deras liv förändrades, påpekar hon. Också sådant man inte alltid tänker på, som att de kom från en ganska välbärgad familj och nu inte ägde något.

– De tyckte att det var jobbigt att plötsligt vara fattiga och att det skulle synas på dem att de var flyktingar, att komma från en statusfamilj och sen är man bara en jävla flykting. Man tänker att folk som flytt är så tacksamma, att de vill bara ha någonstans att bo och en macka, men det är så mycket mer som ska till.

Värdigheten?

– Precis, stoltheten och värdigheten. Att man ska svälja den och att man inte har rätt att ställa några krav som flykting. Det fick de lära sig ganska snabbt. Men det går

jättebra för dem nu och de pratar norska med mig, vilket är helt fantastiskt.

NOUR EL REFAI engagerade sig för krigsdrabbade redan 2012. Med Clowner utan Gränser åkte hon till Jordanien och en av världens största flyktingförläggningar: Zaatari. Vissa av barnen som bor där har flytt kriget, andra har fötts i lägret som består av tält på en stor sandåker. Barnen hör inte hemma någonstans. För dem skulle Nour El Refai uppträda som clown.

– Jag skämdes nästan lite – åka och vara clown när barn dör. Och inte kan jag hjälpa till att sy ihop dem. Men de har ett behov av att leka. Vi gjorde vår jättetramsiga föreställning och sen hade jag åtta klättrande barn på mig. De tyckte att det var så sjukt kul, så ballt att de inte visste var de skulle ta vägen. Vad meningsfullt det kändes då.

Hon beskriver barnen som helt vanliga supergulliga barn, att det inte går att se på dem vad de har varit med om. Men deras ritade teckningar visade något annat.

– Med barnstil och kriterior ritar de krig, mamma som är död och lillebror som ligger på marken. Det var så äckligt att se. Shit, de här barnen har varit med om mycket. Sen blir man också arg när man kommer hem till Sverige: varför gör inte alla nånting! Men vi har en sån förmåga att bara leva vidare, och det är meningen att vi ska göra det, säger hon och fortsätter:

– Men jag blir ju ännu mer tacksam för vad jag har. Jag är ju syrier också. Mamma har sett till att det står i passet att vi är födda i Sverige. Vilken guldbiljett det är för mig. Rasister säger att man har olika rätt till saker, men ingen har mer rätt till nånting. Det är ett lotto, och vilken jävla tur jag har haft som har fått andra förutsättningar.

NOUR EL REFAI

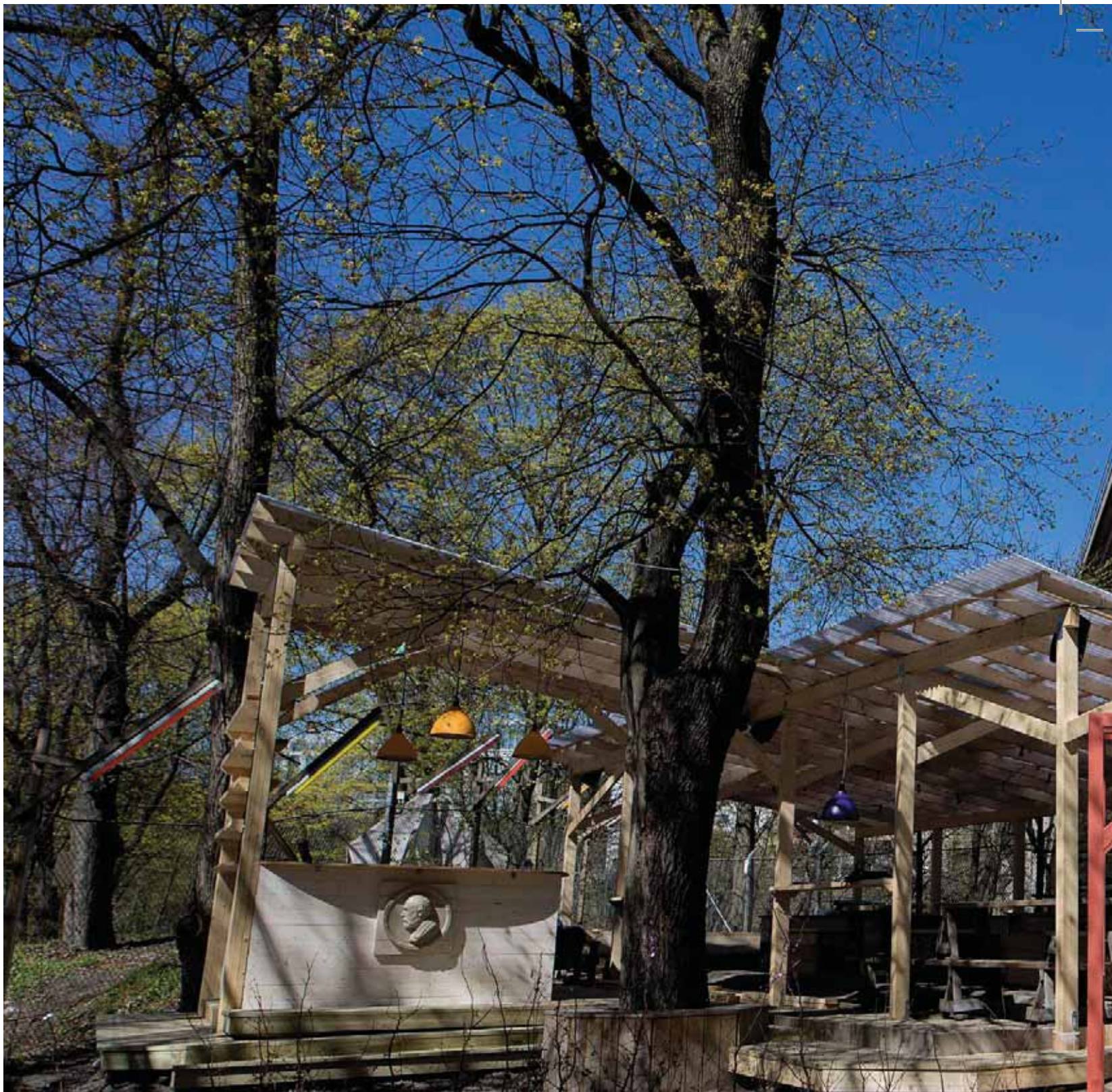
FÖDD: i Libanon 1987

BOR: i Traneberg

GÖR: Komiker och skådespelare

GJORT I URVAL: *Ballar av stål*, 2007, *Wallerander – Dödsängeln*, 2010, programledare för *Melodifestivalen*, 2014, *Söder om Folkungagatan*, 2014, *Jag älskar dig – en skilsmässokomedi*, 2016.

AKTUELL: Med föreställningen *En komisk depression*. Turné med stand-up-shown *Badjävlar* i juli, tillsammans med andra komiker.



UNDER BRON

Boulebanan har ersatts av ytterligare en bar och den vegetariska restaurangen har blivit vegansk, men annars är det mesta sig likt under Skanstullsbron. Sommarklubben Trädgården lockar tusentals danssugna – som är beredda att köa och kan festa med måtta. **TEXT DAVID BOGERIUS FOTO MAGNUS SANDBERG**



Det låter till en början som att vi befinner oss på en byggarbetsplats.

Rejåla hammarslag och en ettrig slipmaskin överröstar biltrafiken ovanför. Det är innan någon inleder ett högtalartest med ljud- och basvolymen så uppskruvad att den förmodligen orsakar sprickor i betongfundamenten ovanför.

Frågan är när Skanstullsbron kommer att ramla ner över oss, men en man som presenterar sig som Jon Birgne kommer med ett lugnande besked. Testet är snart över

och det är tydligen bara vid själva inställningen som ljudet måste vara så högt.

35-årige Jon Birgne bär en fleeceväst på träningsjackan och en mössa på trekvart. Han gör ett lugnt intryck trots att det är dagen före säsongpremiären för Södermalms stora utomhusklubb Trädgården.

– Jag vet inte, det ligger väl alltid lite stress i det. Jag gillar ju detaljer så egentligen blir jag aldrig klar, men jag har ju gjort det här i sju år.

Han driver klubben Trädgården tillsam-

mans med grundarna Johan Wiklund och Jakob Grandin. 2009 flyttade den från Kungsholmen och hamnade under Skanstullsbron på Hammarby Slussväg 2. En rörmokarfirma hade satt ut en annons på Blocket om uthyrning av kontorsplatser.

– Jag kom med ett år senare, 2010, och började med att styra upp köket med maten. Sen åt jag mig in och tog över allt som har med mat och dryck och göra, säger Jon Birgne och ler.

Restaurangen Växthuset är, liksom ►



Trädgården, en del av Huset under bron AB och öppnade sommaren 2013. Den klassiska bistron med entrecote och torskrygg som tidigare serverats i lokalen ersattes av en vegetarisk meny.

– Jag tror inte vi tänkte på trender alls men bistron kändes aldrig bra. Våra gäster uppskattade produkten men tyckte samtidigt att den var lite passé. Jag är kock i grunden och när vi bytte till vegetariskt så var det främst för min egen utvecklings skull, men vi kände också att det skulle vara populärt hos gästerna. Den gröna vägen kom ungefär samtidigt så allt föll på plats väldigt naturligt.

I höstas värvades vegokocken Anders Ramsay som kökschef och sedan dess består menyn av säsongsbetonade mellan- och sidorätter som serveras "family style". Gästerna kan till exempel dela på en Choked on Arti som är en inkokt kronärtskocka med grillad spetskål, svartrotspuré, misosås och svart vitlökskräm. Sedan även ägg och mejeriprodukter rensats ut från köket är Växthuset en vegansk restaurang.

– Det var ett stort steg men även om det alltid är utmanande har det gått jättebra. Men man ska aldrig vara nöjd, säger Jon Birgne innan han återgår till allmänt småfix och plockande i Burgerian, ett av Trädgår-



Jon Birgne, till höger, gör sin åttonde sommar under bron.

VI STÅR ALDRIG STILL UTAN GÖR NYA SAKER OCH UTVECKLAS HELA TIDEN. DET ÄR NOG DET SOM DRIVER MIG. Jon Birgne

dens snabbare och något billigare alternativ till Växthuset.

När "alla" är hantverkare har skruvdragare och andra verktyg en tendens att bli lig-gande lite överallt, men Jon Birgne plockar glatt ihop dem.

– Det här är världens bästa arbetsplats. Vi står aldrig still utan gör nya saker och utvecklas hela tiden. Det är nog det som driver mig. Jag har svårt att fastna i en vardag där varje dag är den andra lik. Här vill vi hela tiden förändra och utveckla allt från musiken och scenerna till barerna och maten. Vår grej har alltid varit att kombinera mat och dryck med nån form av underhållning som kan vara en dj, liveframträdanden, filmvisning, pingis eller nintendo.

ENLIGT STOCKHOLMS STADS turistsajt visit-stockholm.com är det till Trädgården man ska bege sig om man "älskar den där äkta festivalkänslan" och vill "dricka öl ur plastmugg, dansa i flera timmar, se liveframträdanden eller varför inte spela pingis eller boule". Boulebanan finns emellertid inte längre kvar, den har till årets säsong ersatts av en ny utomhusbar, men i stället kan man köa till den populära fotoautomaten som tar old school-porträttbilder.

Camilla Almquist Terán är kommunikations- och bokningsansvarig på Trädgården och kommer ut från sitt kontor för att visa runt. Vi börjar på gården under brotaket och knallar runt bland sågat virke, fladdrande skynten och nyligen levererade kar-

Camilla Almqvist Terán var tidigare musikjournalist. Nu är hon kommunikations- och bokningsansvarig på Trädgården.



I Röda rummet en trappa upp spelas hiphop och r'n'b.

tonger med bananchips.

– Här har vi alla våra stora dagsfester som är ett av våra mest lyckade koncept. Då har vi internationellt kända DJ:s som spelar musik och då är det full fest här från klockan två på eftermiddagen.

Vi tittar upp mot den stora dekoren som hänger under bron. Den är gjord av illustratören Tove Dreiman.

– Den är inte helt fixad, den ska upp mycket högre, men det är på gång,

Precis som sin kollega Jon Birgne låter Camilla Almqvist Terán inte det minsta stressad.

– Det är nog en fasad, haha. Det är väldigt mycket att göra och folk kommer nog vara här till sent i natt, men allt prickas av.

Vi fortsätter rundturen och upptäcker att det finns gott om inomhusutrymmen att söka upp om vädret, musiken eller sällskapet ute i det fria inte passar. Camilla Almqvist Terán berättar att många av gästerna går runt i cirklar för att hela tiden se vad som händer, men det är inget hon rekommenderar.

Vi tittar in i Korkbaren som lockar med disco, cocktails och alkoholfria drinkar och sedan Röda Rummet en trappa upp där det ska spelas hiphop och R'n'B tills fukten dryper från väggarna.

– Det beror till viss del på att ventilatio-

nen är ganska dålig här, men det är väldigt svettigt och bra stämning med folk i olika åldrar i Röda Rummet. Många av våra besökare gillar den musiken och nu när många hiphop-ställen, som klubbarna på Södra Teatern, har stängt känns det kul att köra den här. Trädgården har annars en tendens att dra till sig väldigt mycket vita 30-åriga mediemänniskor så det är najs när man kan blanda upp det och få det lite mindre homogent.

Genomtänkta artistbokningar är ett sätt att få en mer blandad publik med en jämnare fördelning sett till kön, ålder och adress. Men fler än en förstagsbesökare har skrämts bort av den långa kön till insläppet.

– Vi får väldigt många frågor om kön och jag förstår att den kan kännas jobbig, men när stället är så stort så blir kön så lång. Men den är demokratisk och alla kommer att komma in även om det kan ta tid.

Förutom kön är ordningsvakternas arbete föremål för missnöje hos några av gästerna, vilket uttrycks bland recensionerna på Trädgårdens Facebook-sida. Camilla Almqvist Terán kan till viss del förstå dem som blir upprörda.

– Folk tar så extremt illa upp när de bli utslängda på grund av fylla. De känner sig kanske lurade på sin kväll som de har haft

förväntningar på. Det är naturligtvis tråkigt men det är så himla viktigt för oss att det är en trygg stämning här.

INFÖR FÖRRA SOMMAREN fick Trädgården tillstånd att ha värdar utan uniformer som komplement till ordningsvakterna, men det kom så pass sent att det inte fanns någon tid att jobba in konceptet ordentligt.

– Nu har vi kunnat förbereda oss bättre och har tillsatt en gruppchef för värdarna. Men generellt tycker jag att vi har en väldigt bra stämning här. Det är nästan aldrig nåt bråk eller slagsmål, och jag tror att det beror på att vi är ganska hårda vad gäller överservering av alkohol. Skulle vi börja släppa på det skulle det kanske inte märkas så mycket i början men tids nog skulle det uppstå situationer som vi hade kunnat undvika. ☹

TRÄDGÅRDEN

Klubb som startade 2003 men flyttade in under Skanstullsbron 2009 och blev en av Huset under bron AB:s verksamheter. Har öppet från början av maj till början av september.

Har cirka 200 000 besökare varje sommar.

Maxantal besökare per kväll 3 000.

KULTUR-

Monica Zetterlund sjöng i Årsta, Bengt Hallberg tog plats bakom pianot i Gröndals församlingssal och Sonja Åkesson reciterade dikter i Bagarmossen. På sjuttio- och åttiotalen blomstrade det lokala kulturlivet i närförorterna, under parollen "kultur där du bor". Situation Sthlm har träffat tre kvinnor som, med hjälp av egentextade flyers, dörrknackningar och många övertidstimmar, gjorde det möjligt. TEXT ALEXANDRA SUNDQVIST FOTO ANNELI HILDONEN

BÄRARE



När Svensk Filmindustri skulle lägga ner biografen Reflexen i Kärrtorp i början av sjuttioalet gick kulturkonsumenten Karin Markensten till bions chef. Själv satt hon ensam i en anonym källarlokal i Björkhagen och arbetade med de lokala kulturevenemangen i Hammarby, Björkhagen, Kärrtorp, Bagarmossen och i Enskede/Vantör.

Kunde inte hon få sitta i Reflexens foajé, mitt på torget, i stället? Då skulle hon ju komma närmare några av de 66 000 invånare i de två områdena som hon hade i uppdrag att göra kulturprogram för!

Men utan att betala hyra, förstås – för de en krona per capita som hon hade i budget tillät inga ekonomiska excesser. Det fick hon, sa chefen, som också var villig att låna ut lokalen till publik kulturverksamhet.

Karin Markensten rullade in en begagnad kontorsstol i sprucket skinn och ställde den intill skrivbordet. Sedan började Kärrtorpsborna strömma till.

– Jag höll på att bränna ut mig. Det kom in människor som ville prata hela dagarna, så jag fick ingenting gjort.

Hon bjöd in fria teatergrupper att spela sina pjäser på Reflexen och på torsdagar visades kvalitetskomedier i filmserien *Skratta på torsdag*.

– Det var kö över hela torget. Sf lät oss visa filmerna gratis, så vi tog pyttelite betalt. Huvudsaken var att folk kom – och möttes.

1974 FANNS NIO kulturkommittéer i Stockholms ytterstadsdelar och deras huvudsakliga uppgift var "att skapa kontakt och gemenskap mellan människor", i tätt samarbete med de lokala föreningarna.

I ABC-staden – där det skulle finnas arbete, bostad och centrum för invånarna – spelade det lokala kultur- och föreningslivet en stor roll.

– Det var en viktig kombination mellan den här lokala förankringen som föreningarna hade och en professionell kulturstödjare, konstaterar Monica Dikanski, som började arbeta som kulturkonsulent i Hägersten 1977.

Intill henne sitter Bitte Jarl, också hon tidigare kulturkonsulent i Årsta-Enskede.

– Det fanns en befintlig struktur som vi kunde verka i, vilket inte skulle vara möjligt i dag. Sjuttio- och åttiotalen var verkligen en blomstringsperiod, det fanns en nationell kulturpolitik som saknade motstycke – sär-



DET FANNS EN NATIONELL KULTURPOLITIK SOM SAKNADE MOTSTYCKE – SÄRSKILT UNDER SJUETTIOALET. Bitte Jarl

skilt under sjuttioalet, säger Bitte Jarl.

Under ett år anordnade kulturkommittéerna drygt 2 000 programpunkter, varav föreningslivet stod för cirka 1 000. I de nio kommittéerna – som bland annat fanns i Järva, Farsta, Skärholmen och Västerort och var indelade efter församlingarna – arbetade i regel en ensam konsulent.

– Det var ett väldigt ensamt jobb så vi började snacka ihop oss och satte ihop turnéer där artister kunde besöka flera församlingar. Vilket också var bra för artisterna och författarna – vi kunde bara betala avtalsenliga minimiarvoden, men när de turnerade med samma program fick de ändå ihop en okej summa, säger Karin Markensten.

MONICA ZETTERLUND, BENGT Hallberg, Cornelis Vreeswijk, Lill Lindfors och Sonja Åkesson var bara några av de artister som dessa tre

kvinnliga kulturkonsulenter bokade till samlingslokaler, bibliotek och hembygdsgrändar.

Jazzpianisten Bengt Hallberg gav exempelvis en konsert i Gröndals församlingssal.

– Han spelade som en gud, minns Monica. Efter varje låt reste han sig upp för applåder och knäppte knappen i sin kavaj. Sen, när han satte sig ner igen, knäppte han upp knappen. Han var väldigt artig och höll hårt på konventionerna.

– Det var en stor lyx att kunna genomföra såna arrangemang där folk faktiskt bodde. Vi hade också en serie med jazzmusiker som gästade de olika områdena. Men när Arne Domnéus spelade hos mig kom inte en kotte. Jag hade ingen aning om att det var landskamp på tv samma kväll. Han sa: "Nästa gång får du nog kolla sporttablån", skrattar Karin Markensten.

De anordnade också en rad författarträffar.

Karin Markensten, Bitte Jarl och Monica Dikanski kollar gamla flyers, pressklipp och affischer från tiden som kulturkonsulenter.



VI ORDNADE BILDVERKSTÄDER PÅ UNGDOMSGÅRDARNA TILLSAMMANS MED LOKALA KONSTNÄRER, BARN-TEATER, POLITISKA CAFÉER. **Monica Dikanski**



till exempel. Jag hade många program på Midsommargården vid Telefonplan, däribland flera skrivarverkstäder. I Hägersten var befolkningen ganska blandad men det bodde också mycket arbetarklass där, som arbetade i närheten.

Karin: Inom Skarpnäck-området var befolkningen mestadels äldre och så var det en väldigt röd församling, som var jätteaktiva på kulturkvällarna. De var underbara berättare på författarkvällarna i biblioteket och pratade ofta lika mycket som den inbjudne författaren. Det blev en dynamik mellan den som gästade och publiken, de var medskapare – vilket också var en grundtanke med kommittéernas kulturarbete.

Bitte: Även i Årsta var befolkningen äldre, men vi hade det väldigt roligt ur scensynpunkt eftersom vi hade Årsta teater. Där anordnade vi väldigt mycket. Det var en otroligt livaktig tid.

Karin: I dag – när det mesta utspelar sig i innerstaden – känns den tiden så långt borta. Jag tror att invånarna längtar efter mer lokal kultur och fler mötesplatser nära hemmet. Allting har blivit så privat. 📍



turpolitiken, också på ett nationellt plan. Kulturkommittéernas verksamhet passade väl in i 1974 års kulturpolitiska mål, de som betonar att kulturen ska nå ut till – och produceras av – alla. Tack vare arrangemangens popularitet och demokratiska grundtanke fick de successivt ökade anslag. Mellan 1972 och 1974 fördubblades exempelvis budgeten – till två kronor per invånare.

Men de fick ändå trola med knäna.

Karin Markensten, Bitte Jarl och Monica Dikanski gjorde egentextade flyers, knackade dörr och sökte aktivt efter platser där arrangemangen kunde hållas.

– I vissa områden var det lite av en sport att hitta lokal, minns Monica Dikanski. Man fick leta upp parkteatern eller frikyrkan för att hitta en plats där folk kunde samlas.

Skilde sig kulturlivet mellan de olika stadsdelarna?

Monica: Det spelade roll om man arbetade i ett område med arbetarklass eller mycket medelklass, liksom vilka lokaler man hade tillgång till. Man kunde ju inte boka en stor teatergrupp om man inte hade en teaterscen, vilket fanns i Kärrtorp

– Kristina Lugn, Margareta Strömstedt, Torgny Lindgren, Kerstin Thorvall, och Ebba Witt-Brattström är bara några av alla de författare som suttit timvis i de lokala biblioteken och samtalat med stadsdelborna om kvällarna, säger Bitte Jarl.

– Vi ordnade bildverkstäder på ungdomsgårdarna tillsammans med lokala konstnärer, barnteater, politiska caféer med sakkunniga inbjudna, turnerande konstutställningar med mera, berättar Monica Dikanski.

DET ALLMÄNNA VÄNSTERUPPSVINGET på sjuttioalet innebar en rad förändringar av kul-

KULTURKOMMITTÉER

På sjuttio- och åttiototalen bodde cirka två tredjedelar av alla stockholmare i ytterstaden.

Kulturkommittéernas arbete möjliggjordes av bidrag från Stockholms kulturnämnd. I kommittéerna satt styrelsemedlemmar ur det lokala föreningslivet. Kulturkonsulenterna arbetade under sina lokala styrelser men svarade också inför Stockholms kulturnämnd.

Till stor del bedrev de sitt arbete självständigt och fick sin lön av Stockholms stad.

I slutet av sextioalet anställdes den första kulturkonsulenter och bidragen ökade successivt; från totalt 145 000 kronor 1969 till 5,4 miljoner 1981.

1997 delade man in Stockholm i stadsdelar och stadsdelsnämnderna kom. Undan för undan lades kulturkommittéerna ner.

Nästa avgång 09:50

FARLIGT GODS
Förare av fordon med
transport av farligt gods
ska före ombordkörning
kontakta färjans befälhavare
0771-65 65 65

FÄRJAR EN S



SKÄRGÅRD

De som bor, arbetar eller har fritidshus i Stockholms skärgård är beroende av de gula vägfärjorna för att komma till eller från sin ö. Färjorna är en förlängning av de allmänna bilvägarna. En av de mest trafikerade vattenvägarna är Ljusteröleden som i år utökad med 278 turer. TEXT **GERD ERIKSSON** FOTO **MAGNUS SANDBERG**

På en stor digital skylt vid färjeläget vid Östanå rullar en text som visar tiden för nästa avgång. Och så dagens temperatur. Två uppspelta skolklasser som ska till Ljusterö för en övernattnings småkivas utanför pizzerian. På kajen står redan en buss, några lastbilar och flera personbilar som väntar på att åka med nästa färja.

I en skåpbil det står Roslagens Sparbank på sitter företagsrådgivaren Pernilla Pärni. Hon ska till Ljusterö över dagen och besöka tre kunder.

– Det är smidigt med färjan. Fanns inte den skulle jag ha svårt att ta mig till kunderna. Och är man en bank lite utanför stan måste man erbjuda bra service. Det är lite pirrigt att köra av och på färjan, det är bara min tredje gång.

Ljusteröleden går från Östanå färjeläge till Ljusterö, en tur på sju minuter som korsar farleden där både stora Finlandsfärjor och fritidsseglare passerar.

Störst går först är den väjningsregel som gäller.

Den här dagen är det vägfärjorna Jupiter och Veronica som går i tjugominuterstrafik över vattnet. Det är bara för bilarna att rulla på utan att det kostar något.

När vägfärjan Veronica lagt till åker bilarna snabbt ombord. Det dunkar till lite varje gång en bil åker över rampen. Små lampor i rött och grönt dirigerar bilarna till rad 1, 2, 3 eller 4.

De tunga fordonen hänvisas alltid till raderna i mitten för att båten inte ska få slag-sida. De flesta passagerare sitter kvar i sina bilar och pillar med sina mobiltelefoner eller bara njuter av en stunds paus under den korta turen till havs. Men Anette Bryngelsson och hennes son Eddy Vattman är ute på däck. Sonen är nyfiken på andra båtar.

– Jag åker den här färjan varje dag eftersom jag bor på fastlandet och jobbar på ett gruppboende på Ljusterö. Utan färjeförbindelsen hade det inte varit möjligt. I dag är jag ledig och ska till Ljusterö och hälsa på en kompis, säger Anette Bryngelsson.

UPPE PÅ STYRBRYGGAN på Veronica finns skepparen Hampus Lindholm och Vladimir



Hampus Lindholm svänger bara runt stolen när det är dags att lägga ut vilket han gör cirka 30 gånger på ett arbetspass.



VI STÄLLER ALDRIG IN. MEN DET KRÄVS LITE MER AV OSS I BESÄTTNINGEN NÄR DET ÄR TJOCKA ELLER NÄR DET BLÅSER REJÄLT. Hampus Lindholm

Vujnovic, som är kombinerad matros och maskinist. Tidigare har de båda jobbat på de stora haven och legat ute länge, men nu håller de sig i farvattnen runt Stockholm och tycker de att det är skönt att kunna komma hem på kvällarna.

Under en arbetsdag åker de 30 gånger fram och tillbaka mellan de två färjelägen. Hampus Lindholm bara svänger runt stolen när han ska styra mot Ljusterö respektive Östanå eftersom vägfärjan ser likadan ut i båda ändar.

Ändå hävdar den lilla besättningen att ingen tur är den andra lik.

Att lassa på bilar går på två minuter när det är de permanentboende som ska ombord. Men nu när sommargästerna och turisterna kommer, som inte är lika vana,

tar det dubbelt så lång tid. Bilarna trängs, någon tappar en cykel eller rent av somnar under resan – då får Vladimir Vujnovic gå ner och väcka passageraren.

– En gång stod det en tom bil kvar. Det var ett par som hade åkt ombord med varsin bil och sen satt sig i samma bil under färden och glömt bort den andra bilen. Men vi försöker alltid att vara trevliga och hjälpa våra passagerare, säger Hampus Lindholm.

Via bildskärmar på styrbryggan som är kopplade till olika kameror kan de dels se från olika delar av båten, dels se bakom svängen på vägen på landsidan för att se bilar som är sena som de kan vänta in. De tycker att det är onödigt att lägga ut rakt framför näsan på dem.

Går vägfärjorna i alla väder?

VÄGFÄRJOR STOCKHOLM



AEDELSÖLEDEN

Munsö-Adelsö
Längd: 1000 meter
Överfartstid: 6 minuter.

BLIDÖLEDEN

Yxlan-Blidö.
Längd: 530 meter
Överfartstid: 4 minuter.

EKERÖLEDEN

Slagsta-Jungfrusund
Längd: 1900 meter
Överfartstid: 10 minuter.

FURUSUNDSLEDEN

Furusund-Yxlan
Längd: 600 meter
Överfartstid: 4 minuter.

KASTELLETLEDEN

Vaxholm och Vaxholms kastell. Trafikeras på prov under tre år.



För Pernilla Päрни är det väldigt smidigt med färjan då hon skall träffa kunder på Ljusterö.



– Vi ställer aldrig in. Men det krävs lite mer av oss i besättningen när det är tjocka eller när det blåser rejält. Då måste man ta hänsyn till vindarna när man lägger till, säger Hampus Lindholm.

STOCKHOLMS SKÄRGÅRD HAR 30 000 öar, ungefär 200 av dem är bebodda. En av de största är Ljusterö. Förra året transporterades nästan en miljon fordon över Ljusteröleden.

Och i år utökar det statliga Färjerederiet med 278 turer på leden. Det innebär att det går en färja var tjugonde minut mellan klockan 05.00 och 20.20.

Sommartidtabellen har också förlängts och sträcker sig numer från maj till september. Att bygga en bro över till ön är inte aktuellt och det finns ingen given regel för när man överväger det. Det handlar om läge, hur lång bro det är frågan om, trafik-

mängd och en rad andra parametrar, enligt Färjerederiet.

Michaela Fletcher är kommunstyrelsens ordförande i Österåker kommun, dit Ljusterö hör. Hon välkomnar det ökade antalet turer och säger att det ger en bättre service till dem som redan bor och jobbar på ön.

– Det gör det också möjligt för fler att bosätta sig på Ljusterö och kanske lockar det också dit fler arbetstillfällen så att fler kan bo och även jobba där.

I en bil på väg från Ljusterö sitter Peter Lundqvist från Bostadsbyggen AB. Hans firma, som främst jobbar med vattenskadorna, ligger i Norrtälje. Tidigare hade han egen båt, men det var krångligt att få ut material till kunderna på öarna och sedan få det ända fram.

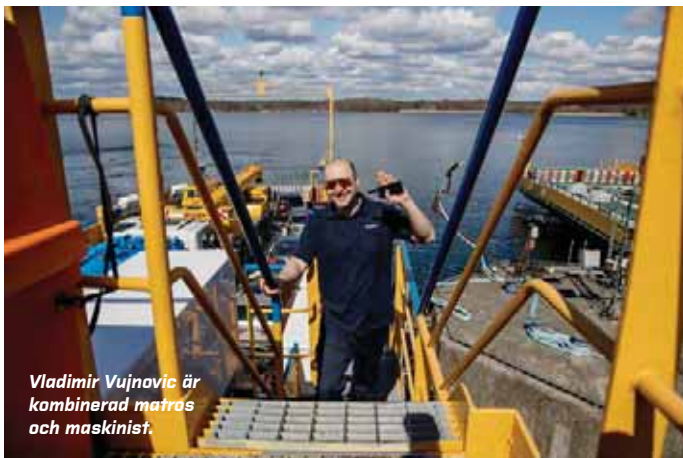
– Det är absolut enklare att kunna ta färjan ut och lasta materialet direkt i bilen.

Servicegraden på vägfärjorna är hög.

Även om det bara är enda bil ombord så går färjan som den ska. Men det finns en dag på året när färjorna är populärare än någonsin och då tidtabellerna bara är att glömma – Midsommarafton. Då är det skytteltrafik hela dygnet och Hampus Lindholm och Vladimir Vujnovic kan se kön ringla sig långt ända upp till stora vägen på fastlandssidan. Hela dagen.

– Då måste vi åka till jobbet dagen innan, annars har vi ingen chans att komma fram till båten, säger Vladimir Vujnovic.

De boende på Ljusterö lämnar inte frivilligt ön dagen före midsommarafton, då kommer de nämligen inte hem igen. ☹



Vladimir Vujnovic är kombinerad matros och maskinist.

Peter Lundqvist från Bostadsbyggen AB i Norrtälje slipper leverera material med egen båt.



På midsommarafton spricker tidtabellen... då är det skytteltrafik som gäller.

LJUSTERÖLEDEN
Östanå-Ljusterö.
Längd: 1100 meter
Överfartstid: 7 minuter.

OXDJUPSLEDEN
Rindö-Stenslätten
Längd: 500 meter
Överfartstid: 3 minuter.

SKANSSUNDSLEDEN
Hörningsnäs-Mörkö.
Längd: 330 meter
Överfartstid: 3 minuter.

TYNNINGÖLEDEN
Lagnö-Tynningö
Längd: 1000 meter lång
Överfartstid: 8 minuter.

VAXHOLMSLEDEN
Vaxholm-Rindö.
Längd: 970 meter
Överfartstid: 6 minuter.



KRÖNIKA



ULF STOLT

ÅTTA PÅ CIRKA TRET

Jag får det till åtta. Totalt. På trettio år. Det är inte så mycket.

Från somliga minns jag i stort sett det mesta, kan foga samman dagar till Cassavetes-skakiga Super 8-filmer i gräddade färger med autofokus och skiftande visningshastighet, från andra återstår bara en yttlig förnimmelse, ungefär likt förstrött telefonklotter kvarlämnat på baksidan av ett reklamblad som lämnats innanför ytterdörren.

Flyktiga grannporträtt som lämnats skissade i osynligt bläck.

Minnet av ett fåtal bokstavskombinationer från efternamn på ytterdörrarnas brevinkast.

Jag har alltså i olika perioder i livet funnit mig residerande på åtta olika platser i staden, i varierande kvarter, skiftande väderstreck, på olika väningsplan, i gårds- hus och med utsikt ut mot gatan.

Ibland med namnet på dörren.

Ibland inte.

Ibland som c/o på en tejprensa ovanför ordinarie namnskytt.

Somligt därifrån dammar kvar.

SOM ATT NÅGON dragit en kniv tvärs över den uppfällda suffletten på en Saab cabriolet parkerad runt hörnet på Frejgatan. Det

låg några söndertrampade kassettband på gatan vid sidan av bilen.

Vi var på väg att köpa frukost. Bilens ägare – vi antog att det var han – stod på trottoaren och pratade med en av servitörerna från den asiatiska restaurangen. Servitören skakade på huvudet, drog upp axlarna i en ursäktande gest och gick sedan tillbaka in på restaurangen igen.

Ägaren borstade bort lite snö från biltaket, stack in handen i snittet och smällde igen handskfacket.

HAN FÅNGADE DET. DE ANDRA TVÅ SLUTADE KNUFFA PÅ VARANDRA OCH DE TITTADE ALLA TRE PÅ MIG.

DÅ VAR DET en plantering med några bänkar och träd på Odenplan, bakom kiosken som låg där då. Gick man rakt över Karlbergsvägen från Tranan hamnade man precis där. En kvinna kom fram till oss, säkert tio år äldre än vi.

– Vet ni nåt om en flaska, grabbar?

Vi tittade på varandra. Hon stod kvar, tände en cigarett.

– Inte det? Ni har inget hört om någon flaska?

Vi bara skakade på huvudet. Svårt förbryllade. Hon insåg vår bukligt kognitiva nivå, stod kvar några sekunder, sedan gick hon i riktning Sveavägen. Jag frågade min vän – inte heller han infödd och med steglängden slipad mot den här typen av gatsten – vad det hela handlade om. Han begrep inte heller.

DET FANNS EN stentrappa i vinkel från Östgötagatan upp till Bohusgatan där jag klev ur en taxi en natt och några bullriga

skinnskallar från möteslokalen intill, som stod och skojbråkade runt en papperskorg, ropade på mig när jag försökte smita uppför den där trappan och undrade om jag hade en cigarett.

Kort överslag. Appropriering. Behovsanalys. Sannolikhetskalkylering.

Jag stannade till, tog upp paketet jag hade ur kavajfickan, knackade ut en till mig som jag tände, stoppade tändaren i cigarettpaketet och visade mot den av dem

ETTIO

som höll blicken på mig att jag gjorde mig beredd att kasta det till honom.

– Visst. Här. Ta de som är kvar.

Jag slängde cigarettpaketet med ett underhandskast till honom. Han fångade det. De andra två slutade knuffa på varandra och de tittade alla tre på mig.

– Ok?

Jag vände mig om och gick trappan upp. När den vek av i vinkeln och jag hamnade utom synhåll för dem sprang jag med dubbla mellanslag uppför återstoden av trappstegen och slog tvärt vänster bort mot 26:an medan jag plockade fram nycklarna.

Jag hade nog också läst löpsedlarna. Visste var Fryshuset låg.

Och tänkte inte bara blunda och tänka på kungen om kavalieriet dröjde.

ÅTTA HEMKVARTER. På drygt trettio år.

Mittemot daghemmet på

andra sidan muren.

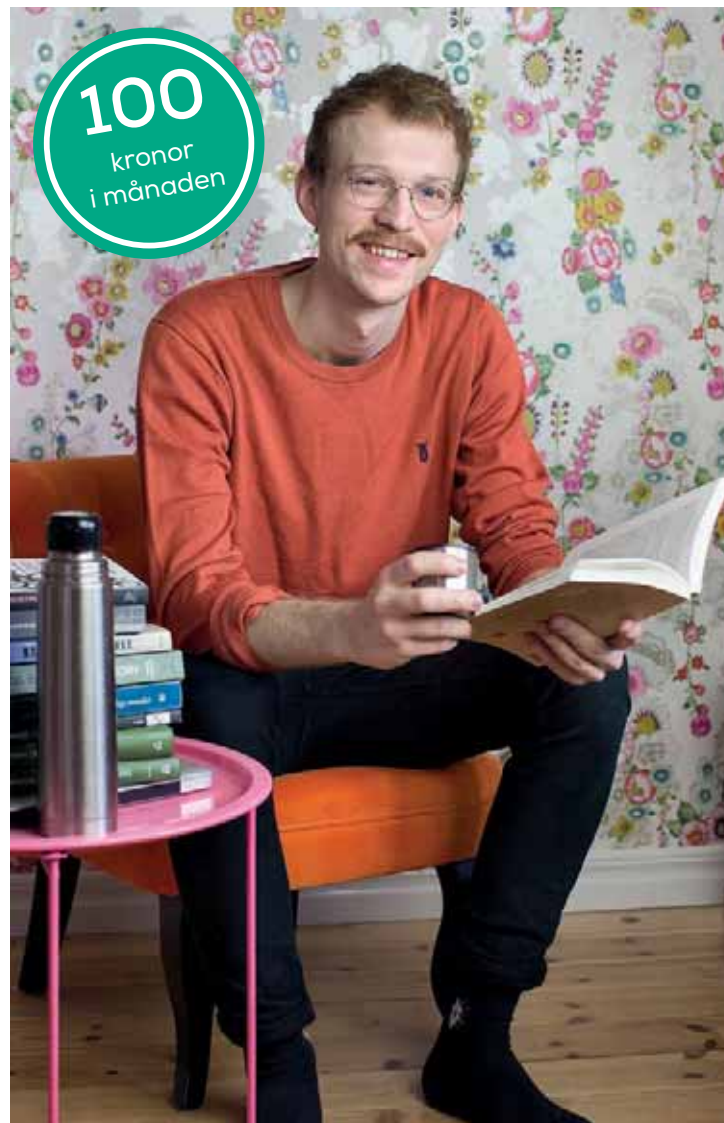
Vägg i vägg med teaterkollektivet med sina styltor och kostymrepetitioner på söndagsmorgnarna i fantastiska kreationer till tonerna av handdrumma, indiska ragor och den sötaktiga doften av ett pågående ringa narkotikabrott.

En och annan galning som hukat bakom fällda persienner.

Dagar sedan. Rönnells antikvariat.

Bortifrån militariasamlingarna kommer ett ungt par släntande mellan hyllorna, stannar till vid den bakom mig, hon lyfter ut en bok, bläddrar lite och viskar – precis som på bibliotek är det vanligt att besökare på antikvariat talar med låg röst – att den är av "han Nobelpristagaren". De googlar snabbt fram motiveringen och han läser den viskande för henne: "För den minneskonst varmed han frammanat de ogripbaraste livsöden och avtäckt ockupationsårens livsvärld".

Sedan går de mot kassan. ☺



Jag är med för att
jag vet hur det är att
inte vara med.
Väl investerade pengar
– varje månad.

– JESPER, SAMHÄLLSPLANERARE



Akademikernas
a-kassa

Vi är Sveriges största a-kassa med 690 000 medlemmar. Frågor? Vi finns här för dig!

☎ 08-412 33 00 ✉ info@aea.se 🏠 aea.se

Jonny Åkerman säljer Situation Sthlm vid Zinkensdamms tunnelbanestation. Här spelar han musik för kunderna, förverkligar idéer och runt hörnet bygger han blomlådor till dagis.

BERÄTTAT FÖR **MARIA HAGSTRÖM** FOTO **MARTINA HOLMBERG**

MIN PLATS

Den här platsen är bra och människorna är underbara. Jag brukar ibland spela musik när jag säljer tidningar, panflöjtsmusik till exempel. Då blir folk glada. Nere vid spärrarna är det skön akustik. Nu ska jag jobba för att lösa ut min splittersna gitarr från Pantbanken. Jag älskar musik och jag har lärt mig två ackord på min gura. Jag försöker sprida glädje och vara hjälpsam.

En gång körde vakterna i väg kvinnan som sitter där nere och "bommar". Jag har inget problem med att hon sitter där. Jag har laddat ner rumänsk musik i min mobil som jag kan spela för henne. Det är viktigt att ha en bra relation.

Här går det förbi många hammarbyare och jag är inte blyg att säga att jag är AIK:are, men det funkar bra. Jag stormtrivs med att sälja tidningen här. När Lisa Ekdahl var på omslaget köpte hon ett exemplar av mig, hon bor ju

här på Söder. Själv har jag bott två hållplatser neråt med fyrans buss, mot Hornstull. Nu har jag precis flyttat till ett boende i Skärholmen.

Jag går upp tre, halv fyra om morgnarna. Kan inte sova längre, har spring i benen och vill fånga dagen. Jag har adhd och äter ingen medicin. Jag behöver rutiner och jobb om dagarna.

Förutom att sälja Situation Sthlm så jobbar jag här runt hörnet, på Servicegruppen. Åker runt till parker och lagar parkbänkar. Vi bygger också mycket till dagis, till exempel blomlådor. Jobbet är jättebra, det är nog det bästa Stockholm stad har gjort för mig.

Jag blir lätt uttråkad i mitt liv och vill göra så mycket. Jag har många idéer. Under några år putsade jag fönster hos företag längs Hornsgatan. Jag cyklade runt på min cykel med stora trälådor. Ett tag sålde jag också glass. Cykeln hade klockor och blinkande lampor, folk reagerade när jag kom. 🚲





Birgit Heuchemer
och Rand Christman.

MARTINA HOLMBERG

Fler insatser för att rädda liv

NARKOTIKA- och läkemedelsrelaterade förgiftningar har de senaste åren tagit över 900 personers liv årligen i Sverige. Runt hälften beror på överdoser. En stor del är självmord, och en mindre men ökande andel orsakas av så kallade nätdroger.

Nu har Socialstyrelsen och Folkhälsomyndigheten lämnat en åtgärdsplan till regeringen. De föreslår bland annat ökad tillgång till läkemedelsassisterad behandling vid opioidberoende, fler sprutbytesprogram, utbildning om överdoser till personer som använder narkotika och deras närstående, samt ett system som kan varna dem för nya farliga substanser och förorenat heroin.

– Narkotikadödligheten är ett tecken på att vi måste förbättra hälso- och sjukvården och socialtjänsten vad gäller tillgänglighet, effektivitet och kvalitet. Vi måste göra allt vi kan för att förhindra fler dödsfall, säger Socialstyrelsens generaldirektör Olivia Wigzell.

Myndigheterna vill också se att motgiftet naloxon, som kan häva opioidöverdoser, ska finnas tillgängligt för personer i riskzonen och närstående.

I december ska Läkemedelsverket och Socialstyrelsen komma med förslag på lagförändringar som möjliggör sådan förskrivning.

MARIA HAGSTRÖM

718

barn saknar stadigvarande boende i Stockholms stad.

Det visar en kartläggning av barnfamiljer som hade kontakt med socialtjänsten under januari 2017. Det är 83 fler barn än det var 2015. Majoriteten av barnfamiljerna består av minst en vuxen född utom Europa och har ekonomiskt bistånd. 70 procent av familjerna är ensamstående kvinnor. Flest bor i lägenhet hos Stiftelsen Hotellhem. Andra bor i bland annat jourhem, tillfälligt inneboende, vandrarhem eller försökslägenhet.

Stor brist på arbetsterapi för hemlösa

Många hemlösa människor har kognitiva svårigheter, till exempel ADHD och Aspergers. Det kan ha varit en bidragande orsak till att de blev hemlösa, det kan också vara det som gör det svårt att ta sig ur hemlösheten.

Arbetsterapi kan vara till hjälp. Behovet är stort. Ändå finns det få arbetsterapeuter inom området.

Rand Christman är ensam på Magnus Huss-mottagningen på Beroendecentrum. Där finns också flera avdelningar som helt saknar arbetsterapeut. Han menar att det är en medicinsk värld där läkarvård och medicin är vanligt medan arbetsterapi alltid måste argumenteras för.

– Vi har fått fajtas i flera år för att visa att behovet är stort och att vi behöver bli fler. Det är frustrerande.

Samma frustration känner Birgit Heuchemer som är arbetsterapeut inom Stockholms rättspsykiatri. Tidigare har hon jobbat på Metadonmottagningen, varit behandlingsassistent på Stadsmissionen, samt forskat om vägen ut ur hemlöshet.

De känner båda att de främst kan utföra punktinsatser, mer hinner de inte med. Också att deras arbete inte fångas upp av andra yrkesgrupper – socialsekreterare, kontaktpersoner och boendestödare.

Tvärtom tycker Birgit Heuchemer att personer kan straffas för sin funktionsnedsättning inom beroendevården, till exempel vid återfall eller när de missar möten.

– Det kan ge stora konsekvenser, man kan förlora sin medicin eller den lägenhet man kanske har fått, säger hon. För hemlösa personer med injektionsmissbruk handlar vården mest om urinprover och vilken dos metadon de ska få. När jag började jobba där tänkte jag: "Pratar vi aldrig om människan?"

DE MODELLER OCH metoder som ska hjälpa en person bort från hemlösheten kan ibland i stället stjälpa, menar de.

– Ofta är du som hemlös inkopplat på hela systemet och ska infinna dig här och där, du ska lämna in blanketter med mera. De mäktar inte med, vilket gör att allt blir fördröjt och de inte får en lägenhet. Och om de får en lägenhet ser jag dem falla ur gång på gång. Det har inte funkat, säger Birgit Heuchemer.

I stället tror hon på mer flexibilitet, att inte stirra sig blind på färdiga lösningar eller att människor måste vara drogfria för att få en lägenhet eller arbetsrehabilitering. Hon menar att det skulle fungera bättre om människan sätts i centrum och får bestämma mer. Hon tror också på att jobba mer i team tillsammans med andra yrkeskategorier. På så sätt skulle personen inte behöva åka till flera platser för att träffa olika samhällsaktörer.

JESSICA ERICSSON (L), ordförande för beredningen för folkhälsa och

psykiatri, ser inget hinder att fler arbetsterapeuter anställs inom beroendevården, men anser att det inte är upp till politikerna att avgöra, beslut om vilken personal som är anställd ska tas så nära patienten som möjligt.

Johan Franck, verksamhetschef på beroendecentrum Stockholm, säger att de har två arbetsterapeuter anställda som har i uppdrag att utreda och behandla kognitiv funktionsnedsättning.

– Om det är nåt vi ska satsa mer på kan jag i nuläget inte svara på. Men när vi får till oss synpunkter på den vård vi bedriver tittar vi självklart närmare på detta.

Det behövs också fler arbetsterapeuter "ute på fältet" och i hemmen, till exempel i dagverksamheter eller som boendestödare, menar Birgit Heuchemer och Rand Christman.

De tycker också att det borde satsas mer på Bostad först, där en hemlös person får en lägenhet direkt utan krav på drog- eller skuldfrihet.

– I Bostad först åker du inte ut och vi behöver inte kontrollera nykterheten. Vi kan släppa det lite och fokusera på vad personen vill med sitt liv. Har du ingen meningsfull vardag och inga aktiviteter att gå till så blir du aldrig nykter ändå, säger Birgit Heuchemer.

I Bostad först är stödet mer omfattande, men inte heller där finns det vanligtvis arbetsterapeuter.

MARIA HAGSTRÖM

**SPEGELSELFIE,
BARN, MAT, BARN,
HEMLÖS, GYM-
SELFIE, BARN,
LIFEQUOTE**

Följ en verkligare verklighet @situationsthlm

SITUATION
S T H L M

MED EGNA ORD

KORT SAGT & POESI

Terror på Drottninggatan

● I natt skrev jag en sång på engelska om tragedin, det tog bara cirka tio minuter men den är väldigt fin. Jag försöker tonsätta den och sedan sjunga till den, helst till ett enkelt gitarrkomp så jag kan spela den själv. Hoppas att jag får ge ut den på skiva, har även en bra låt om femtiotalet att tonsätta.

STEFFI (MONACO)

Ny gammal psalm

● Blått ett slag, ett ögonlock gick sönder. Ett slag till, där åkte mina tänder.

MARKKU

Livsfarligt elavbrott

● Angående elavbrott på Stiftelsen hotellhem, Magnus Ladulås-gatan 32-34.

Mellan torsdag och fredag, 5-6 maj under natten så stängdes elen av, allt elektriskt blev utslaget. Vi blev inlåsta som råttor. Hissarna slutade fungera och eftersom det inte finns dörrvred på dörrarna som normalt endast öppnas automatiskt så kom vi inte ut, vi var alltså inlåsta.

På fredagen bad jag om att de skulle sätta upp ett anslag så vi kan ringa en jour om det händer igen, i stället fick jag ett visitkort.

Tänk om det skulle börjar brinna, då hade vi inte kommit ut. Skärpning.

KENNETH

Att lita på

● Det finns mycket man inte kan lita på: aprilväder, börskurser, billiga vinterdäck.

Tur att det finns något man alltid kan lita på.

Riktiga vänner.

KERSTI



ODD PETERLO DOMMAN

Tystnaden

● Vi möter tystnaden på så många olika sätt och sammanhang. Efter döden och katastrofer, efter glädje och lugnet. Tystnaden som möttes i Hiroshima när atombomben fallit, tystnaden när allierade öppnade dörrar till Auschwitz gaskamrar.

Den skrämmande totala tystnaden. Tystnaden när sjukdomar och terrorattacker sätter gungningar i ens liv. Tystnaden som man känner när ens nära och kära har gått bort

och man har fått dåligt samvete för att man inte orkade, inte räckte till att stå med och vid sidan och stötta då det som mest skulle ha behövts.

Men vi möter också positiv och helande tystnad. Tystnaden och lugnet som man känner när man isolerat sig till sitt inre rum en liten stund och vet att här kan ingen sårta, skada eller vara elak mot mig.

Tystnaden i musikens värld, biosalongerna, tystnaden på

parkbänkarna när vårens första sol och värme har kommit (bara njuta och filosofera). Tystnaden i svenska skogar i juli när Guds bästa skapelse – blåbär, fulla med nyttiga vitaminer och aminosyror – börjar poppa upp bland mamma blåbärriset. Den positiva tystnaden som bara fåglarnas sång, vinden och ibland några enstaka grodor, ormar eller rådjur kan bryta.

LIVINGSTONES

Nygamla möbler

● Fick mitt ex gamla skåp med hyllor som mina föräldrar sparat i nästan trettio år plus en läderaktig fåtölj, dock utan fotpall samt en plafondlampa. Det blev ommöblering så nu har jag matbordet vid fönstret, det är mycket trevligare och även bättre ljus så jag kan läsa och skriva. Det känns ovanligt men hoppfullt. Nu har jag äntligen plats för böcker, dator och musikprylar. De glömde glashyllorna, de får jag först till hösten, dom har inte tid innan.

Min polska väninna dök upp när vi skulle fika så hon fick också te. När de skulle åka trillade en stackare med rullator, som haft stroke, utanför porten. Trots min onda rygg så hjälpte jag honom upp så han kom in i porten.

STEFFI (MONACO)



ODD PETERLO DOMMAN

Framme vid 50

● Fyra dagar dagar innan det här numret kommer ut fyller jag 50 år och dagen efter första juni tar jag över kontraktet på min lägenhet. Huset är byggt 2011 och ligger 200 meter från Vinterviken. Resan hit har varit en lång och krokig väg med många misslyckanden, så många att jag tidigare bestämt mig för att inte göra några mera försök att sluta knarka.

För varje misslyckande gör så att allting bara känns ännu värre. Men så bestämde jag mig för att göra ett sista försök och tillsammans med medicin för min adhd har det faktiskt fungerat och nu har jag till och med en egen lägenhet.

Så nu när jag fyller 50 ska jag lära mig det vanligt folk lär sig i början av livet vilket inte är så lätt – att ta ansvar och ta hand om mig själv. Sedan det

ekonomiska, det hade jag aldrig klarat av om jag inte sålde Situation Sthlm för jag är urusel på att hålla i pengar.

Men tack vare tidningen och många generösa människor som köper och läser tidningen klarar jag mig riktigt bra. Så nu har jag börjat lära mig att ha en fungerande ekonomi vilket jag aldrig haft i hela mitt liv.

Fast det viktigaste jag lärt mig är att förlåta och sluta projicera skuld på andra. Så länge vi är offer och tror att det är andra som är orsaken till våra problem så kan vi inte göra några verkliga förändringar i våra liv. När vi förlåter blir vi fria från bitterhet och negativa känslor som bara skadar oss själva.

Så jättetack till alla som köper och läser Situation Sthlm och ett extra tack till dem som köper den av mig.

KJELL

Hem på hjul

● Hörru du, det är jag som är 407.
Köp en tidning... japp, så får jag en femtilapp
Snälla när du går förbi
se mig, jag är människa precis som ni.
Jag står inte här för att det är kul.
Har du provat att bo hela vintern på hjul?
Tänkte väl det när du jäktar runt,
men jag snackar inte strunt
Nästa gång du saker om mig tänker och tror,
prova att gå några mil i mina skor...
Jag är stolt trots allt...
Och fast det är kallt...
Så troget här jag står... har gjort det nu ett par år
Lite respekt kan du ändå visa mig,
till exempel ett litet hej.

MAGDALENA 407



FRÅNLINNSBARNEN

Utflykt till Kurön

● Upp tidigt och till Korskyrkan där jag glömde min telefon och adapter efter att jag fick bråttom till stan för att sjunga med kören på platserna för terrordådet.

Ledaren försov sig men vi kom fram i tid ändå efter en lång biltur och två färjor. Den första med bilen och den andra färjan utan. Vi började med en egen rundvandring sedan åt vi lunch. Därpå fick vi en guidad tur runt en del av ön, som avslutades med andakt och musikstund. Sedan bar det av hemåt igen. Vi var ca 16-17 stycken i två minibussar och en personbil. Det var mycket intressant med Kuröns historia, det är en ö för spa/rekreation för missbrukare.

STEFFI (MONACO)

SOMMARLOV PÅ POLISMUSEET!

Varje dag 19 juni – 13 augusti
Stängt 23 – 24 juni

LÖS SPÄNNANDE FALL,
HYR TRAMPBIL ELLER
HAMNA I ARRESTEN

Barn-
visningar
varje dag



Polismuseet



MED EGNA ORD

KORT SAGT & POESI

Kropp och anlete likt en gudinna

● Din hy fin utan like, att du min fina vackra vän stöpt är för den finaste figur skulpterad till den ljuvaste... mitt x vars hår glänser, format som det underbaraste finaste, typ att finnas endast min like vars sida jag alltid vill va.

Undrar, för glöden finns kvar. Jag vet både i x som x hela tiden alltid vid varandras sida men särade i rum och tid, må aldrig hoppet försvinna.

Vi två och jagens uppriktighet, vi för kärleken, kärleken får ingen svika och för jaget ingen behöver ljuga. Sanning är enligt var och en en del i livets allt förkorta visa.

KAPINJUS

Fågeln och vi, sista delen

● Vår fågel kom en sen eftermiddag mycket illa tilltygad. Jag frågade vad som hänt? Han hade flugit in i ett elstaket. Vi bestämde att ta med honom till husvagnen, sedan gick vi till en matbutik och lämnade honom utan vetskap av personalen i butiken.

Tre dagar senare kom en från butiken ut med vår fågel i bara händerna, la honom i en buske men det såg vi så vi tog med honom till husvagnen och begravde honom nästan omgående.

Senare på kvällen kom två småfåglar och sjöng för oss, underbart. Vi kommer sakna honom.

406

Blå ballong

● Jag vill ha en blå ballong, en sån som Nisse Adamsson. Känns den ramsan igen?

Nisse Adamsson hade kondomautomater när jag var liten. De finns inte längre, varför? Kanske för att det inte går att kolla åldern på de som köper och för att det skulle ge fel signaler till de små liven. Bättre då med minderåriga graviditeter kanske? Eller? Hur tänker lagstiftare och myndigheter egentligen? Jag bara undrar?

LUKAS LEE

Planerade dagar framåt

● Det har nu gått ett kvartal sedan jag flyttade in i min etta cirka 25 mil norr om Stockholm i Hälsingland och min äldsta brorsa har hjälpt mej med en tv samt åkt till Stockholm där han hämtade hem en bäddsoffa gratis samt gav mej en bärbar dator med touchskärm samt en glasbänk i tre plan att ha datorn på. Och allt jag behöver ge är femton hundra för laptoppen men jag får väl senare i sommar arbeta för han och göra så gott jag kan med färgburk och pensel och skrapa och sandpapper, typ.

Ingen säng ännu men däremot en ny mikro och vattenkokare. På balkongen blir det två stolar plus ett litet bord senare i år och jag märker att porslin och kastruller och bestick tar längst tid att få ihop.

En fjärdedel av nya året är strax



CCO PUBLIC DOMAIN

gången och nu avvaktar jag nästa Situation Sthlm som kommer sista onsdagen i månaden, då skall jag tillbaks och jobba ett par dagar och sedan upp och jobba med brorsan

ett par månader. Brorsan har fem anställda i Söderhamn men jag kommer ner ett par dagar i månaden samt medtar en bunt tidningar upp.

KAPINJUS

Man överbord

● Oh du plågsamma morgonstund. I natt har jag inte fått en blund. Med en livsstil så osund känner jag mig som en båt som gått på grund. Jag är kaptan på det sjunkande skeppet som aldrig hittar i hamn. Jag har bara motvind i seglen vågar inte se mig själv i spegeln. Jag saknar både hus och hem, detta

händer om och om igen. Kärlek ska vi inte ens tala om, känslorna svallar som en hård sjögång. Allt mellan glädje och sorg innanför murarna i mitt hjärtats borg. Samtidigt som jag både skiter och spyr, det känns som allting gått ur styr.

MARKKU

CCO PUBLIC DOMAIN



Se gel my belle

● Har det regnat, hjärtat, du är våt?
I dig, allt jag håller kärt
När min eld, min eld den brinner
är det dig den brinner åt.
Som i öppen spis, min flamma
som en smältugn, nästan rinner
någoting rent fruktansvärt,
eller någonstans däråt.

Du mitt varma hjärta vinner
Låt oss köla i min båt
Våra grejor knöla ner i skansen
då kan jag gästa dig i hamnen
Låt mig styra dit med svansen
älska din nästa, stora famnen
Hör tuppen gal en gång till vår låt

JAN WALLIN

Fy för jäkt i fly och fäkt

● Bättre fly än illa fäkta
men snubbla, halka och trilla
samtidigt som man ska jäkta
kan göra så man sitter stilla.
Då det är svårt att förfäkta
halka och trilla, slå sig än värre,
vanka i sankmark,
gå ner sig i kärret,
lika svårt finna förfäktande.
För dylikt flyende jäktande
som ett skadligt fäktande
det lär ju finnas någon, eller flera,
som helst gör varken eller
och därmed förfäktar ingetdera.

JAN WALLIN



Folktandvården finns till för alla människor i alla åldrar

Hos oss får du inte bara den bästa allmän- och specialisttandvården, eller den bästa medicinska tandvården när du har behov. Du får också förebyggande tandvård. I mer än 75 år har vi hjälpt svenska folket att få en bättre munhälsa.

Välkommen att läsa mer och boka tid!
www.folktandvardenstockholm.se



Folktandvården

Öppet Slott

NATIONALDAGSFIRANDE PÅ KUNGLIGA SLOTTET



Portarna från Slottsbacken öppnas kl. 10.00 den 6 juni till en heldag med *fri entré* till slottets paradvåningar, museer och utställningar.

Musik, vaktparad, aktiviteter för barn, kafé och mycket mer. Logården är öppen denna dag! Medverkar gör bland andra *Generation Pep*, *Hovstallet* och *Stockholms Studentsångare*.

www.kungahuset.se/6juni



MED EGNA ORD

Slussen

● Slussen sjunker har vi fått höra, vi åkte dit för att vi inte hade något annat att göra. Slussen drunknar, men jag är inte rädd för jag bor ju vid havet. Från förorterna runt omkring i stan åker vi dit för att se efter vad som egentligen händer.

MARKKU

Ljus

● Var är du, du som försvann med så tysta steg? Var det i skydd av nattens bedrägliga lugn du gav dig av? Var har du varit, du mitt ljus? I skugga dold, tills en morgon du med natten lät dig lösas upp i gryning? Var är du idag, du som brukade vara hos mig varje morgon? Gick du dig bort i det kaos som är mitt liv, det kaos, i vilket du skänkte både styrka och kraft. Var det i tårar du rann bort? De bittra tårar som döper det som kallas ensamhet. Var det i den mörka tankens dystra tystnad du förjagades, eller den plötsliga och besinningslösa vreden som jagade dig på flykten? Kanske var det tillitens naiva yttre, eller rentav vänlighetens nästan servila vekhet du inte kunde fördrå. Fick du över dig av det osunda som bor i mitt självförakt? Sedan du försvann så är det inte sällan spegeln visar defekter Kom tillbaka till mig, mitt ljus, min kärlek till dig är stark, min längtan stor, och evigt gläds jag åt din existens. Även då den tycks vara försvunnen i perioder av tystnad.

JAN WALLIN

Mina dagar med Dramaten

● Den bär jag drar. Vi jobbar tillsammans. Jag pratar om min dragvagn. Dramaten. Dra maten. Jag fick den av John, John som tipsade mig om tidningen när vi träffades på beroendemottagningen. John som suttit fångslad. John som blivit våldtagen. När vi råkades på tidningen så gav han den till mig. Tack John. Dramaten har burit öl, säkert ett ton. Nu när jag är nykter slipper den det. Men den bär mat, extra kläder, tillhörigheter som kan behövas, en hopfällbar stol. Den har varit på IKEA Rusta ICA Myrorna Ålandsfärjan och på picnic och grillat korv. Den har bott på härbärgen, inneboende, träningslägenhet. Blivit stulen och återfunnen. Den gör reklam med skyltar när jag arbetar. Den har blivit utlänad. Men främst har den burit på tidningar och säkert varit lika less som jag när vi inte sålt bra och fått gå hem tunga. Nu sista året har den även fått agera som perukhuvud för min peruk, det första jag tar av mig när jag kommer hem. Den är skamfilad och ser inte mycket ut för denna värld. Ibland har jag skämts för den. Ett tag när jag fått en sprillans ny dyr dragvagn åkte den nästan i soporna. Men den nya var så dålig på att jobba att jag gjorde mig av med den istället. Om och när den inte orkar längre kommer jag bli mycket ledsen. I skrivande stund har den blivit halt. Den blir omplåstrad med tejp. Pensionsdags? Inte än hoppas jag. Hoppas den och jag orkar lite till.

NINA G



DESIGNTOGET



FOTO: MAGNUS ARONSON

BROMMA KYRKA



FOTO: MAGNUS ARONSON

ÅRSTA KYRKA



FOTO: ALEXANDER WILSON

TIBBLE KYRKA, TÄBY

Gå på upptäcktsfärd i Stockholms kyrkor

Stockholms stifts kyrkor rymmer historia från tidig medeltid ända in i 2000-talet. I sommar kan du återupptäcka den. Från innerstadens tempel, via förorternas moderna kyrkorum ut till skärgårdens kapell.

Visste du att över hälften av Stockholms stift cirka 200 kyrkor är byggda på 1900- och 2000-talen? Ofta ritade av sin tids främsta arkitekter med konstnärliga utsmyckningar av framstående konstnärer. Tillsammans vittnar kyrkorna om skiftande ideal under århundraden av kristendomens historia.

Kyrkorna är invigda platser för tillbedjan och andakt, rum för gudstjänst och gemenskap. Många människor tycker om att gå in i kyrkorummet för att sitta i stillhet, tända ett ljus eller beundra konstverk och inredning. Den rofyllda atmosfären gör gott i själen och kyrkan är ett rum öppet för alla.

I sommar kan du passa på att se många av dem. Varför inte bli en kyrkvandrare och se hur många av kyrkorna du hinner besöka? Jämföra de äldre med de nyare. Vilka tycker du bäst om?

Till din hjälp finns mobilappen **KYRKGUIDEN**. Med telefonen i handen kan du se vilka kyrkor som finns i närheten. Den visar även vad som är på gång där – gudstjänster, konserter och visningar. Med båt kan du nå flera kyrkor och kapell både i Stockholms skärgård och på Mälaren.

TÄVLING – STOCKHOLMS VACKRASTE KYRKA

Rösta på din vackraste kyrka och vinn biljetter. Skriv en motivering och skicka till Info.sthlmstift@svenskakyrkan.se senast den 30 augusti. Tio vinnare dras bland de inskickade förslagen.

Lägg gärna upp bilder på dina favoritkyrkor och tagga dem **#stockholmsvackraste kyrka**



ANSGARSKAPELLET, BJÖRKO

FOTO: OVE WESTERBERG



TUREBERGSKYRKAN, SOLLENTUNA

FOTO: MAGNUS ARONSON



VÄRMDÖ KYRKA

FOTO: OVE WESTERBERG



SANDHAMNS KAPELL

FOTO: WIKIMEDIA COMMONS

FÖRETAGSPRENUMERATION

Med en företagsprenumeration hjälper du och ditt företag till att göra Stockholm till en bättre stad för oss alla att bo i. Vill ni också företagsprenumerera på Situation Sthlm och synas med er logotyp på denna sida? Kontakta oss:

Herman Sundgren (herman@situationsthlm.se), tel: 08-545 953 94

Abaton
PRODUKTION AB

ALM

bee

ABF

ARBETARNAS BILDNINGSFÖRBUND

**ANDERS
BODIN
FASTIGHETER**

bergkrantzarkitekter

Capio Maria

Ersta diakoni

H2M

Acne 艾可尼

APOTEK ICA

BESQAB

centric

frank ADVOKATBYRÅ

Active Catering
SEDAN 1986

AL
ATRIUM LJUNGBERG

Beving

**CHINA
TEATERN**

HAMMER & HANBORG

advokatfirman **Althin**

fonden

BJÖRN AXÉN

Colly
ETT FÖRETAG I INOMRÅDET

HANSA PROJEKT

advokatfirman **sallnäs**

BOLIDEN

**COPY CONSULT
STOCKHOLM AB**

FB
FAMILJEBOSTÄDER

**HEBA
FASTIGHETS AB**

ADVOKATFIRMAN **ÅBERG & CO**

Bonnier
Fastigheter

COWI

FCG

Hertz

ADVOKATFIRMAN **Thomas Bodström**

ashurst

**BO
BY**
BOKBYKÄRYGGEN

Danske Bank

FF Profilreklam AB
www.ffprofilreklam.se

W

afa
FÖRSÄKRING

ASSA ABLOY

Brandkontoret

DANVIKSHEM

Flinks JÄRN

HMXW arkitekter

Akademikerförbundet SSR

Attendo

brunnberg&forshed
ARKITEKTKONTOR AB

dina Dina Försäkringar

Folkhem

**HOTELL
JOUREN**
ett tryggt boende

**Akademikernas
a-kassa**

Autoexperten

**Bräcke
diakoni**

EM
EINAR MATTSSON

Fora

hiQ

Alfred Berg
1803

AV-HUSET

BTH BYGG

Electrolux

FOURSIDE

HRM
Affärsutveckling
Relationer med affärsforum

ALLBA

AXFAST
UTVALDA LÄGEN

BYGGMÄSTAREFÖRBUNDET
BF

Ius Laboris SWEDEN
ELMZELL ADVOKATBYRÅ AB

**Hyresgäst
föreningen**

BYGGNADS

**ENERGI
FÖRETAGEN**

GN

Capio Geriatrik

ERSÉUS ARKITEKTER AB

**FILZOV
Gröna Lund**

Capio Ätstörningscenter

Grönsaksballen
Sörunda

STIFTELSEN OSCAR HIRSCHS MINNE

MEMFIS



SMÅA
SMÅFÖRETAGARNAS A-KASSA

IDG
INTERNATIONAL DATA GROUP AB



Mgruppen
UTVÄRDE MANAGEMENTGRUPPEN



Sandart&Partners



IKANO
Bostad

KUNGSLEDEN

MIKAs
Etabl. 1986
STOCKHOLM

prima
gruppen



Solvalla

INDUSTRI VÄRDEN

LG PALMÉR
REDOVISNING AB

moderaterna



SPARTOI AB

inResonance
Always in Tune



MOTIVATION SERVICE



SBAB!

Spoon
it's a content agency

insight
SOLUTIONS



MÖTESPLATSEN.se
Hitta kärleken på nätet



SBU
Svensk Bostadsutveckling AB



investor



NALEN



iiiriiiis
utvecklingscenter

LIPAC

NF måleri ab



seko
SERVICE OCH
KOMMUNIKATIONSFAKETT

Stavdal

IT-HUSET

LJUNG SJÖBERG
PROACTIVE DRUG MANAGEMENT



RAMBOLL

SEPTEMBER.
ADVOKATBYRÅ

Stockholm konst



NYFORS

RAMIRENT

skye

Stockholmshem



Läraryrket

nytida

REFLEX
REFLEX ARKITEKTER AB
www.reflexark.se

SHIS Bostäder



m3|BYGG

ORIGO
ARKITEKTER



skandia:
fastigheter

SVALNER

Komplett skatterådgivning

JÖRGENSENS RÖR AB

OSCARS
TEATERN



Svenska kyrkan
SOFIA FÖRSAMLING

Koneo
VI GÖR IT ENKLARE.

M Ekholms
konsulttjänst AB



RIVAL

SKLKommentus

Kamasa-TOOLS

MANGOLD
FONDKOMMISSION AB

playground



MÖTEN & UPPLIVELSER
Skåvsjöholm

Svenska kyrkan
STOCKHOLMS STIFT

Kommunal.

Mekonomen

PRECIO
fishbone



SKB
Stockholms Kooperativa
BOSTADSFÖRENING

Svensk
biblioteks-förening



FÖLJ OSS PÅ SOCIAL- REALISTISKA MEDIER.

Upptäck Stockholm utan filter @situationsthlm

SITUATION
S T H L M

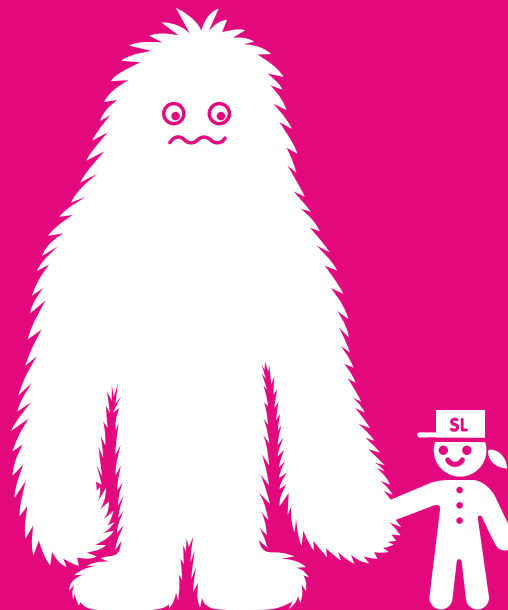


Tips från
SL!

TRYGGARE RESA!

Alla ska känna sig trygga när de reser med oss,
oavsett vem man är, vart man ska eller när man åker.
Därför vill vi uppmärksamma dig på vårt
trygghetsnummer 020-120 25 25.
Trevlig resa!

TILLSAMMANS FUNKAR ALLTSAMMANS!



REDAKTIONENS
TIPS



ELSA CHARTIN

Elsa Chartin trycker mönster i betongen

SCREENTRYCK PÅ STATIONEN SICKLA KÖPKVARTER SYNS PLATSENS HISTORIA I UTSMYCKNINGEN

UTBYGGNADEN AV TVÄRBANAN till Sickla pågår för fullt. I höst invigs den nya stationen vid Sicklas köpvarter där Tvärbanan och Saltsjöbanan får en gemensam hållplats. Konstnären Elsa Chartin har smyckat stationen med textila mönster som screentryckts i betongen.

– Jag jobbar med textil och mönster normalt så valet kändes naturligt för mig. Jag tycker om kontraster och ville just se hur mötet mellan den hårda betongen och uppförstora textila strukturer skulle upplevas. I Sickla har det historiskt funnits både betongindustri och textiltryckfabrik så det kändes också kul att kunna göra nåt med anknytning till platsen.

Hennes tanke är att man ska kunna kasta en snabb blick på stationen och direkt se att man är i Sickla. Betongytorna får mönster i fiskben, flåtor, galler och väv. Regelbundna upprepningar ska skapa igenkänning och ge platsen en tydlig identitet. Enligt Elsa Chartin har människan ett behov av att skapa utsmyckningar

omkring sig vars värden är minst lika viktiga som de funktionella.

– Jag har inte gjort nåt liknande projekt tidigare. Jag är van att arbeta med platsspecifik problematik men att det är utomhus och bestående är nytt för mig. Det är mycket roligt

ATT GÖRA NÅT BESTÅENDE SOM MÅNGA MÄNNISKOR KAN TA DEL AV.

och det allra bästa är att vara med och skapa identitet kring en plats. Att göra nåt bestående som många människor kan ta del av, säger Elsa Chartin, vars tidigare arbeten har visats i en rad olika utställningar i Sverige och utomlands.

MED TVÄRBANANS FÖRLÄNGNING till Sickla skapas en ny knutpunkt för Saltsjöbanan, Tvärbanan, Nacka- och Värmdöbussarna och den framtida

tunnelbanan. Det är nu drygt två år sedan arbetet med förlängningen av Tvärbanan från Sickla udde till Saltsjöbanans station i Sickla, en sträcka på cirka 675 meter, inleddes. Kostnaden för förlängningen är uppskattad till 425 miljoner kr.

Det kan bli aktuellt med fler uppdrag gällande offentliga utsmycknader och Elsa Chartin är öppen för förslag.

– Det har varit spännande att få jobba med en så offentlig plats som kommer att besökas av så många. Samarbetet med arkitekt och ingenjörer har varit roligt. Jag trivs med utmaningen att försöka hitta den konstnärliga balansen.

Ulf Westlund, projektledare för utbyggnaden av Tvärbanan, är belåten med det han hittills har sett av Elsa Chartins arbete.

– Vi är mycket nöjda med utsmyckningen som nu börjar synas på plats. Den ser mjukare ut i verkligheten än på skisserna.

DAVID BOGERIUS

MARIA HAGSTRÖM

Lion

FILM Den femåriga pojken Saroo bor i en by i centrala Indien. Hans idol är storebror Guddu. En natt, när han följer med storebror för att bidra till familjens försörjning, kommer de bort från varandra. Saroo hamnar på ett tåg till Calcutta. Hundratals kilometer från hans hem börjar ett nytt hårt liv på gatan. Han hittar inte sin familj, men till slut hittar ett australiensiskt par honom på ett barnhem och adopterar honom. 25 år senare, med hjälp av Google Earth, börjar han söka efter sin borttappade familj. Det är en hemsk, fin och gripande film som bygger på en sann historia och Saroo Brierleys självbiografiska roman *A Long Way Home*.

ULF STOLT

November Rain
Guns 'n' Roses

LÅT I Mick Walls nytkomna bok om bandet skriver han om Axl Rose och hans närmast maniska relation till låten. Hur han spelade den redan i mitten av åttiotalet på piano och sa till alla som hörde den att den en dag skulle bli ett mästerverk. Och den blev storslagen, orkestrerad och svulstig och med en video som motsvarade Axl Rose vision om låten.

Nobelberget Marknad

Ny dag och utökade öppettider för succén Nobelberget Marknad. Mer mat och dryck, fler artister och ett dubblerat antal utställare. 10 juni 12.00-22.00 på Nobelberget, Sickla.

Lösning kryss #237

Se förra numrets vinnare på s.55.

EGENDOM	SNUSDOSIA	ETSAMIN	ITLÄND	TALÄNGER	AVOGLÖSS	ANSEONNYAREF	BERGIANSKAVY	REVIORTESTER	PERENNITORRATA	MAGRAVILLADIOR	GTRÄDGÅRDEN	VEKRLÖST	RUSARBETSÖSA	MASKOVANAAMT	DEANANGISSLA	RENORKANERTÄR
---------	-----------	---------	--------	----------	----------	--------------	--------------	--------------	----------------	----------------	-------------	----------	--------------	--------------	--------------	---------------

"Träffa mina fans i en miljö där jag pratar i stället för rappar." – Petter inför #kulpåvägen på Rival i höst.

LYSSNA

ENS
S

"Jag är nomad, jag måste flytta runt för att må bra." Maxida Märak

MUSIK Maxida Märak har lagt ribban högt. Skådespelaren, aktivisten, artisten, krönikören med mera har inga planer på att sänka tempot och släpper en ny ep med titeln "5".

Innehållet beskrivs enligt henne själv som en eufori av känslor hon bär på.

– En frustration, längtan och en åtrå... Jag vill älska, dansa, slåss. Mitt liv i ett nötskal.

I låten "Dansa hur jag vill" sjunger hon om en stockholmsjargong som hon inte är så förtjust i.

– Det finns en klick i media som man ibland kan bli spjefärdig på. Alla ser likadana ut och målar upp nån slags schablon för vad som är entreprenörskap. Det är som "klickken" som svassade runt i skolkorridorerna, fast i mediebranschen. Ibland tycker jag att det kan bli för löjligt med hela den jargongen helt enkelt – och då vill man ju bara peka finger och dansa hur fan man vill.



SIMONETT MUSIC MANAGEMENT

Hur är annars ditt förhållande till Stockholm?

– Jag älskar Stockholm. Jag är uppväxt i både Stockholm och Jokkmokk, så det är inte direkt nåt nytt. Jag är nomad, jag måste flytta runt för att må bra.

Du gjorde nyligen rollen som Evelina i svt-serien *Midnattssol*. Hur var det?

– Karaktären Evelina är baserad på mig, så det var speciellt att spela den rollen... men kanske också bland de

mest hedrande sätten att se att det jag gjort och gör faktiskt i förlängningen gör skillnad.

Hur tycker du att serien blev?

– Jag tycker att den blev helt fantastisk. Den är mycket mer verklighetstrogen än vad folk vill tro eller påstå, och Björn och Måns (Björn Stein och Måns Mårild som skrev manus och regisserade, red. anm.) har ett otroligt sätt att vandra mellan fiction och riktiga livet.

DAVID BOGERIUS

TILLTALAD AV NORDISKT VEMOD

Amanda Ginsburg campar på vattnet med ny singel

JAZZ Lagom till sommaren släpper jazzsångerskan Amanda Ginsburg låten "Havsmelodi", en serenad till barndomens seglatser.

– Med båten full av barn och vänner tog mina föräldrar med mig ut på vår segelbåt redan när jag var en månad gammal. Att segla är en sorts camping och jag vill med låten uttrycka hur fantastiskt det är att få vara ett med väder och vind och känna naturen föra en framåt.

"Havsmelodi" innehåller blinkningar till Monica Zetterlund och jazzpianisten Jan Johansson.

– Dessa fantastiska musiker har alltid funnits i mitt hem och har på så vis blivit en del av mig. Ärligt talat har



FREDRIK SKOGQVIST

jag lyssnat på en hel del olika genres genom åren och nog lika mycket på Destiny's Child som på Monica Zetterlund, alla de olika influenserna vilar i mig. Men det är nåt med det nordiska vemodet, det tilltalar mig starkt.

ALEXANDRA SUNDQVIST

Värt att lyssna till:

Fish

ShitKid

Skeva lo fi-melodier och charmiga loopar har blivit ShitKids signum, nu albumdebuterar hon i samma stil.

The Nashville Sound

Jason Isbell and the 400 Unit De här tio låtarna, med "Last of my kind" i spetsen, är alldeles lysande americana. Jason Isbell övertygar.

Two man gang

Les Big Byrd

Hypnotiskt elektroniskt utan refräng sparkar och kränger "Two man gang" på i över fem minuter. Att Jocke Åhlund jobbat med Avantgardet har fastnat lite i hans textskrivande.

En gammal själ i en technotonåring



KITTY LINDBERGH

BEATS Med tanke på att Alton nyss fyllde 18 år är det imponerande att han redan släppt flera uppmärksammade singlar och haft egen klubb vid Stureplan, men han har vara bara åtta år gammal när han programmerade sina första hiphop- och r'n'b-beats. Han jämförs med världsstjärnor som The Weeknd men är öppen för musikaliska influenser av vitt skilda slag.

– Senaste tiden har jag bara lyssnat på Allan Edwall, Cornelis, Fred Åkerström eller bra house-musik. Jag är lite mitt uppe i en identitetskris, jag kan inte bestämma mig för om jag är en gammal själ eller en cool technotonåring, berättar Alton, som heter Ekstrand Nyika i efternamn.

Nya singelsläppet heter "Summer Season" och är resultatet av ett hårt arbete med flera parallella stämmer.

– Varje gång när jag ska skriva en ny låt försöker jag testa nåt jag inte gjort förut. Med den här låten är det sångstämmer jag utforskat, dessutom har den ett mycket rakare beat än mina andra låtar. Det känns som att den här låten ligger mycket mer i tiden än det jag tidigare släppt.

DAVID BOGERIUS

Stina Wollters nya musikaliska sladdbarn

DEBUT Konstnären och radioprapraren Stina Wollter skivdebuterar tillsammans med basisten och brevbäraren Micke Olsson. Arbetet med albumet *Leave My Shame* började redan för 23 år sedan när de möttes för första gången.

– Man kan säga att det här är vårt sladdbarn. Vi är löjligt stolta, säger Stina Wollter.

DAVID BOGERIUS

VARJE DAG HJÄLPER STOCKHOLMS STADSMISSION BARNFAMILJER MED SÅDANT SOM MÅNGA TAR FÖR GIVET.

Som att ha råd att gå på bio, museum eller badhus. Den här gåvan gör att en familj som lever i utsatthet kan hitta på något roligt tillsammans utanför hemmet. 400 kr räcker exempelvis till en nöjesupplevelse så som att gå på bio, museum eller badhus för en familj.

McDonald's® Södermalm har, tack vare er gäster, redan samlat in nästan 18 000 kr under 2017 till Stockholms Stadsmission. En stor del av detta är genom att samla in era pantburkar. Ett varmt tack för ert fina stöd!



Vill du också vara med och göra skillnad? Läs mer på www.stockholmsstadsmission.se



"Hon var först med att måla den här typen av abstrakt konst"

Anna Laestadius Larsson



ANNA LAESTADIUS LARSSON

ROMAN Konstnären Hilma af Klint fick sitt konstnärliga genombrott långt efter sin död 1944. Nu kommer *Hilma*, den första historiska romanen om henne.

– Jag såg hennes konst i Malaga och blev helt tagen. Jag visste inte så mycket om Hilmas livshistoria, men jag fascinerades av att hon var en av de första abstrakta konstnärerna. Att hon var så intresserad av andevärlden väckte min nyfikenhet, liksom att hon inte ville att hennes tavlor skulle visas förrän långt efter hennes död, säger författaren Anna Laestadius Larsson.

Anna Laestadius Larsson, som tidigare skrivit en trilogi som också den är historisk fiktion, började göra

research för den kommande boken.

– Hilma lämnade väldigt mycket konst och ockulta anteckningar efter sig, men de privata anteckningarna var desto färre. Skillnaden mellan att skriva en biografi och en historisk roman är att jag kan fabulera i de här tomrummen, som en biograf eller forskare annars måste förhålla sig till.

Intresset för Hilma af Klint har fått nytt liv de senaste åren. 2013 visades exempelvis ett retrospektiv över hennes konstnärsskap på Moderna museet. Efter det har hennes konst inspirerat så väl unga konstnärer, som en modekollektion.

– Hilma var en pionjär som verkade i en tid där den allmänna

bilden av kvinnliga konstnärer var att de skulle syssla med landskapsmåleri och porträtt, med att avbilda. Hon var först med att måla den här typen av abstrakt konst i gigantiska format, samtidigt som hon använde pastellfärger som man normalt sett inte använde, säger Anna Laestadius Larsson och tillägger:

– Därför är det kanske inte så konstigt att hon valde att inte visa sina målningar förrän efter sin död. Hon levde i en tid som inte var så tillåtande mot kvinnor, men hon var också aktiv i den tidens kvinnorörelse och en av de första medlemmarna i föreningen Svenska konstnärinnor.

ALEXANDRA SUNDQVIST

Håll ögonen på:

Att vara Loa Falkman

Carl Johan Falkman och Andreas Lindahl

Loa Falkman är en av Sveriges mest mångsidiga artister. Här skildras hur det kan vara att vara Loa Falkman.

Top dogg

Jens Lapidus

Mannen som myntade genren Stockholm noir avslutar sin trilogi om det omaka paret Teddy och Emelie.

Bollar tar semester

Anna Bengtsson

En kaffekanna åker buss, pingisbollar som tar semester. Fantastiskt fantasirikt för de minsta.

RITADE SIG FRI PÅ GOTT OCH ONT

Esters rester blev till slut Jan Långben

UPPFÖLJARE Förra året debuterade Ester Eriksson med *Det finns ingensans att fly*, en serieroman om psykisk ohälsa. Uppföljaren *Jag, Esters rester* är en självbiografisk skildring, där tecknaren ikläder sig rollen som Långben.

– Jag började arbeta med *Jag, Esters rester* samtidigt som jag tecknade de sista sidorna i min debut. Esters rester fungerade som en fri lek där jag inte behövde följa några regler. När debuten kändes för tungteknad kunde jag vila i stökiga svarta tuschteckningar och förklädd till Långben tillåta mig att vara jag och att tycka att jag är bra.

Varför Långben?

– Att det blev Långben var en



ESTER ERIKSSON

slump, men efter ett tag började vi likna varandra. Långben fick mina rörelser och min jargong och blev då en spegling av mig själv. Jag skulle säga att det gjorde mig mer fri att rita en figur som inte behövde liknas vid mig, på gott och ont.

ALEXANDRA SUNDQVIST

Boken hon själv behövt



SISSEL GUSTAFSSON

SERIE Tecknaren Sissel Gustafsson debuterar med seriealbumet *Stackars pappa*. Det är en självbiografisk skildring om att leva med en förälder som är alkoholist. Boken vänder sig till barn i åldrarna nio till tolv år.

– Jag tecknade den här boken eftersom jag själv hade velat ha en sån här bok när jag liten. När min pappa åkte in på vårdhem för sin alkoholism så var det väldigt hemskt att inte veta varför pappa var instängd och varför vi barn inte fick träffa honom. Jag hade behövt hjälp med att förstå – som barn har man så många frågor.

I *Stackars pappa* tecknar hon en bild av en kärleksfull förälder och barn-relation, men också av en pappa som alltid blir trött och luktar konstigt om kvällarna.

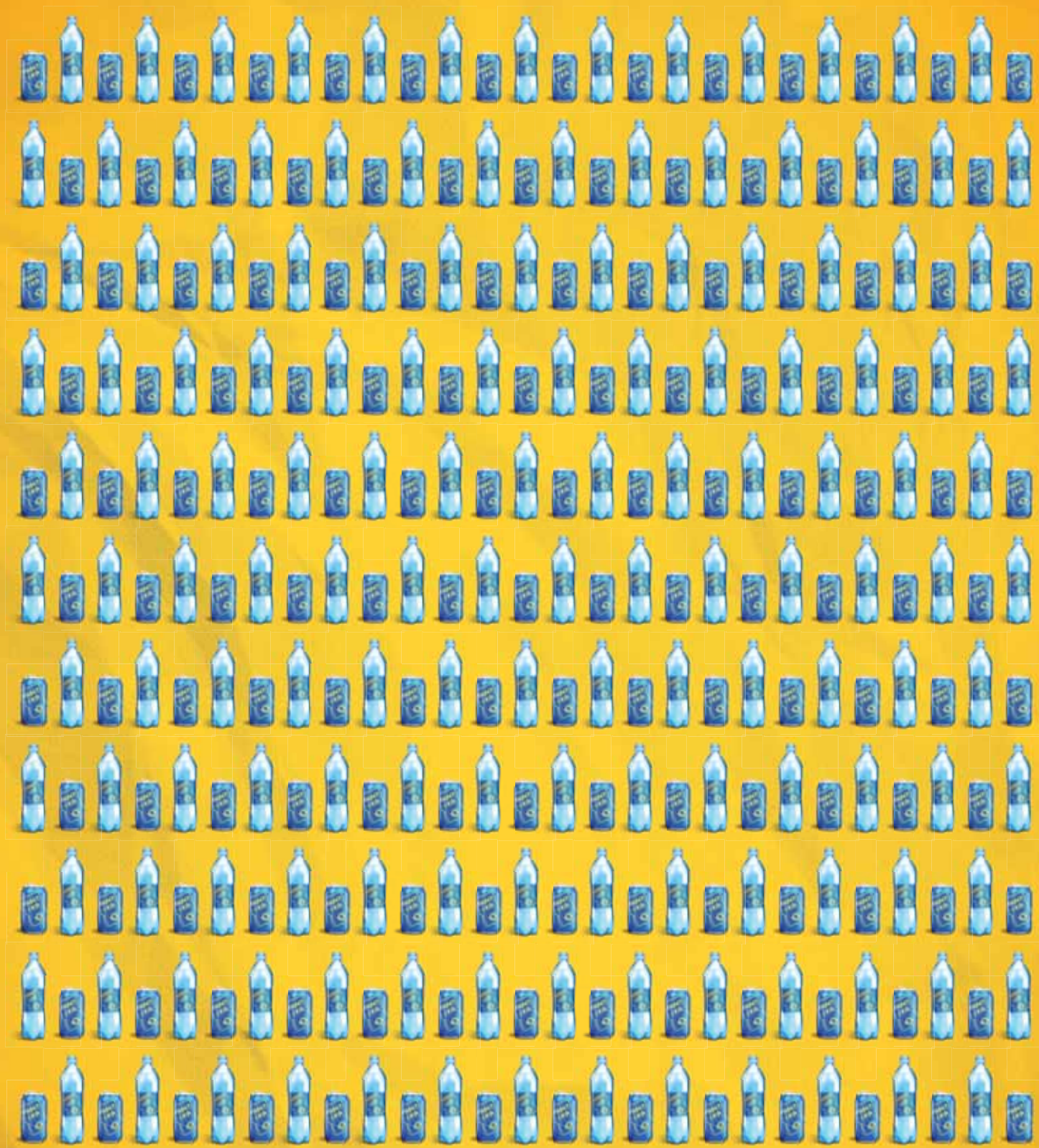
– Det finns nästan inga böcker som vänder sig till barn och som tar upp det här temat, trots att det är ett så vanligt problem. Min förhoppning var att boken skulle köpas in av skolor och användas som ett diskussionsunderlag. Den har redan köpts in av både vårdhem och skolor, vilket jag tycker är jättebra.

ALEXANDRA SUNDQVIST

Del två i Stockholmsk science-fictionserie

BYGGJOBB *Förstfödd* från 2015 var ingen vanlig debut. När Filip Alexanderson gav ut sin första bok om byggarbetaren Jonas som jobbar svart på byggen runt om i Stockholm – men som egentligen besitter högst ovanliga förmågor – var det med ett självförtroende och en science fiction-intrig utöver det vanliga. Nu kommer *Elddöpt*, den andra delen i bokserien.

ALEXANDRA SUNDQVIST



Har du mycket pant?

På våra pantmottagningar i Årsta, Frihamnen och Kungens Kurva kan du lämna in hela säckar med pant. Pantpengarna får du insätta på önskat bankkonto och du får naturligtvis samma ersättning som i butik.

Läs mer på www.pantamera.nu. Tack för att du pantar!



"Vad betyder det egentligen att Micke går lite bakåtlutad?"

Fijona Jonuzi

MANLIGT Novellfilmen *Den störste* är aktuell på svt i sommar.

Här gör regissören Fijona Jonuzi en studie av maktspelet mellan regissör och skådespelare, men hon har skruvat till det några varv... och lite till.

Regissören i den fiktiva filmen är nämligen Thommy Berggren och skådespelaren är Mikael Persbrandt, som gestaltas av två skådespelare – två kvinnliga skådespelare, Louise Löwenberg och Eva Johansson.

– Jag har haft ett långt samarbete med Eva och Louise. I deras föreställning *Den största av de största* hade de jobbat med karaktärerna Micke och Thommy väldigt länge. Jag kom in i sent skede av repetitionerna och tyckte att de här figurerna var helt fantastiska, genialiska, och jag fick en helt annan förståelse för dem.

– I filmen utgår jag från grundidén att Thommy och Micke ska sätta upp en enmansföreställning om Micke, men jag har ändrat och skruvat i manus.

Vad tillför det att det är just kvinnor som gestaltar Mikael och Thommy?

– Det tillför allt. Det här är mycket en beteendestudie i manlighet och



PRESSBILD

då blir allt extra tydligt om det är en kvinna som gör det. Louise och Eva har jobbat väldigt hårt på att fånga idén av de här två personerna, hur de ser ut och rör sig. Vad betyder det egentligen att Micke går lite bakåtlutad, vilken plats de tar i rummet, hur de bekräftar en annan person? Allt sånt blir klart när man tar ett beteende från ursprungspersonen och flyttar över det till någon annan, speciellt då en kvinna.

Verklighetens Thommy Berggren och Mikael Persbrandt känner till att filmen spelats in.

– Innan filmen hade premiär på Göteborgs filmfestival tidigare kontaktade jag dem brevlades och berättade

att jag hade gjort en film där de är huvudkaraktärerna. Micke visste redan om det, för han dök upp på inspelningsens sista dag. Han gillar ju att köra bilar och vi gjorde en bilscen. De vi hyrde bilen av var vänner med Micke och hade berättat för honom om inspelningsen.

Vad var Mikael Persbrandts reaktion?

– Han var snäll och trevlig och tyckte det var roligt och undrade "... jaha, vad blir det här då? Blir det komik eller kritik?"

Fijona Jonuzi har gjort kortfilmer tidigare. Nu håller hon på att utveckla en långfilm som ska handla om döden.

– Det kommer att bli bra.

HENRIK EMILSON

Dags att komma ut ur arkivgarderober



FILMARKIVET/SE

QUEER Det tog nästan ett helt århundrande för den svenska långfilmen att öppet och positivt porträttera queera människor och känslor på bio. Men i amatörfilmer, journalfilmer och kortfilmer har det existerat sedan filmens början.

Nu har Svenska filminstitutet letat fram flera exempel som de har lagt upp som ett tema på filmarkivet.se.

Äldst är filmen *I skilda tiders danser* från 1909 som skildrar en pardans med två kvinnor, varav den ena är iklädd herrkostym. Crossdressing förekommer även när revylegendaren Lasse Krantz i reklamfilmen för rakcreme, *Hyllins Rakin* från 1940, berättar om hur han förbereder sig för sina berömda kvinnoimitationer. I en journalfilm från 1954 ser vi Christine Jörgensen, dansk-amerikanskan som genomgick den första lyckade könskorrigeringen, anlända till Stockholm. Och från sjuttio-talet finns filmen *Frigörelsedagarna*, en slags föregångare till Pridefestivalen, som dokumenterades av amatörfilmaren Hans Bokvist.

Där finns även fiktiva kortfilmer som *Eva och Maria*, som porträtterade lesbiska och visades på skolor i Sverige på åttiotalet, Guldbaggenominerade *Lucky Blue* av nyligen bortgångne Håkon Liu, samt *Love* med en ung Alicia Vikander.

HENRIK EMILSON

Allt för konstnären

DOKUMENTÄR Under juni släpper Nonstop Entertainment två fascinerande dokumentärer med konstnären i fokus. *I Don't blink* visar hur Robert Frank revolutionerade både fotokonsten och independentfilmen med sin egen berättarstil.

Och Chris Burden tog installationer och performance, ibland med fara för eget liv, till nya nivåer. Se själv i *Burden*.

HENRIK EMILSON

BATIK OCH NOSTALGI

Tillbaka till sjuttio-talet



TV Saknas det inte en krans i midsommarstången? Jo, en experttrio kallas in för spåra upp den, där har vi handlingen för *Den stora utflykten – eller Vem har snott midsommarkransen?* ett tidstypiskt underhållningsprogram som visades 25 juni 1971.

Det är charmigt och laddat med musik av Anni-Frid Lyngstad, Lasse Berghagen och Svenne Hedlund.

En tidsresa med batiktrojor, lekar och fint väder på svts Öppet arkiv.

HENRIK EMILSON

Titta extra på:

Inte hela världen

Underbarnet Xavier Dolan har fyllt 28 år och är tillbaka med sin sjätte långfilm där en ung man återser sin familj för första gången på tolv år.

De vackra dagarna i Aranjuez

Även om sommaren inte tagit fart finns det sommar på bio, här i en poetisk skildring av ett par som finner varandra, med gästspel av Nick Cave.

Wonder Woman

Sommaren är inte komplett utan en ordentlig superhjältefilm och här görs äntligen den lassosvingande amazonen, som hjälper en mänsklighet i krig, rättvisa på film.

PUBLIKPROJEKT

Folkets bio-publikens val

JURY Folkets bio sökte bland filmnördar, kritiker, journalister, bloggare, studenter och vanliga filmälskare för Scope 100.

Av 660 anmälda valdes 100 personer ut på 34 orter i landet, som sett sju filmer från olika filmfestivaler streamade i hemmet. Filmerna diskuterades i en sluten grupp, vinnande film fick biodistribution. Den senaste att nå bioduken är det gripande isländska dramat *Heartstone*.



PRESSBILD

HENRIK EMILSON



MARCUS SANDER

Dramatens flitigaste skådespelare

BELÖNAD Bland de fem stipendier som traditionsenligt delades ut på Dramaten i samband med Dramatens 229:e födelsedag var ett det så kallade Flitstipendiet. I år tilldelades det skådespelaren Hannes Meidal, som medverkat i 139 föreställningar under spelåret.

– Det är egentligen bara matematik, det handlar om vem som har spelat flest föreställningar, inte vem som varit med i mest produktioner.

Under året medverkade han i *Fäder och söner*, *Ensam och Esmeralda*, *Hamlet* samt *Lunchpösi och livemusik*.

– Jag hade bland annat turen att vara med i en barnuppsättning, då spelar man dubbla föreställningar.

ULF STOLT

Lyssna till Wayne Shorter

INTERVJU I samband med Polar Talks 14 juni intervjuas pristagaren Wayne Shorter på scenen i Kulturhuset av Miriam Aïda, jazzmusiker och journalist. Det framförs också musik av jazzmusikern Sirintip.

ULF STOLT

"I Sverige är regnbågsflaggan mest förknippad med party."

Petter Wallenberg

STÖDALBUM *Rainbow Riots* är ett manifest mot förtrycket av hbtq-personer runt om i världen. Producenten och kompositören Petter Wallenberg är initiativtagare till skivan som släpps 16 juni, vars intäkter går till hbtq-personer i Uganda och andra länder där deras rättigheter kränks.

– I Sverige är regnbågsflaggan mest förknippad med party, medan den är en förbjuden symbol i många andra länder. Skivan är mestadels inspelad i Uganda, ett av världens mest hbtq-fiendliga länder, säger Petter Wallenberg.

Första singeln "Equal rights" är en del av en kampanj om FN:s globala mål för en mer jämlik värld.

– "Equal rights" är dancehall-inspirerad och det är en genre som är



TANIA MARTI

känd för att vara ökänt homofobiskt. Jamaica, landet som dancehall kommer ifrån, brukar kallas världens mest homofoba land. En idé med det här projektet var att använda musiken som ett positivt redskap. Vi har gjort en kampsång av nånting som homofober brukar använda som hatmusik.

Petter Wallenberg startade arbetet med skivan för två år sedan och

hamnade förra året mitt i polisens våldsamma räd mot Uganda Pride, där han befann sig.

– Många av de som medverkar på skivan lever i samhällets utkant. Min dröm är att den här skivan ska få slut på förtrycket och orättvisorna jorden runt och att allas lika värde ska respekteras.

ALEXANDRA SUNDOQVIST

Den urbana människan behöver en allborgarrätt

SEDVÄNJA Med boken *Allborgarrätten – försök till en urban allemansrätt* vill konstnären Jan Rydén skapa en ny sedvänja. Eftersom allt fler generationer är födda och uppvuxna i staden sker nu ett urbant uppvaknande.



Vad som dock saknas, menar Jan Rydén, är en motsvarighet till allemansrätten i staden – det fattas en "kodifierad urban sedvänja kring våra friheter, rättigheter och skyldigheter".

I 17 kapitel, med titlar som bland andra *Vanans makt*, *Friggeboden*,

Putrefactio, *Lekens regelverk* och *Den diagonala rörelsen*, undersöker Jan Rydén hur staden och dess invånare kan utarbeta ett gemensamt regelverk. Och tillsammans definiera det allmänna, offentliga och privata utrymmet och vilka regler som där ska råda.

ULF STOLT

ZELDA AV LINA NEIDESTAM



DÅTID STHLM JUNI 1987

DET SEDAN LÄNGE tomma Centralhotellet på Vasagatan ockuperas. En banderoll hängs ut som kräver "Ungdomshus nu". Aktionen görs för att uppmärksamma bostadsbristen, som de senaste åren eskalerat och enligt beräkningar flyttar nu 42 personer per dag till Stockholm. Länsbostadsdirektör Bengt Hallberg säger till Expressen: "I bästa fall har vi byggt ikapp inflyttningen 1990".

Polisutredningen av Hans Holmér's razzior mot kurder i jakten på Olof Palmes mördare – frågan gäller om polisen och Holmér i samband med detta gjort sig skyldiga till maktmissbruk – är klar. Med utredningen som underlag ska JO avgöra om det blir åtal eller ej.

Joey Tempest döms för värnpliktsbrott till 100 dagsböter a 1 000 kronor.

Svea Hovrätt river upp en uppmärksammas dom gällande ockerhyra i samband med andrahandsuthyrning av en bostadsrätt.

Två personer från aktionsgruppen Kommando Coca-Cola grips i samband med en våldsam demonstration på Strandvägen.

Cornelis Vreeswijk spelar på Gröna Lunds stora scen.

En rasistisk organisation – polisen vill i media inte peka ut vilken förrän förundersökningen är klar – kallar skinheads till Stockholm för att ställa till bråk.

FÖR ATT LÖSA två problem – brist på sommarvikarier och bostäder till dem – tömmer Rosenlunds sjukhus två långvårdsavdelningar och låter 37 sommarvikarier flytta in.

Socialdistrikt 11, Brännkyrka, planerar att starta mellanstadieverksamhet för 10-12-åringar till hösten, "under förutsättning att erforderliga beslut fattas". Barnskötare, fritidspedagoger, föreståndare och fritidsledare söks.

En 25-årig man från Stockholm avlider när den båt han färdas i klyvs mot en skärgårdsbåt vid Slussen. Båtens förare överlever, misstänkt för båtfylleri och vårdslöshet till sjöss.



Polisutredningen av Hans Holmér's razzior mot kurder i jakten på Olof Palmes mördare är klar.

Väderprognos för midsommarveckan: medeltemperatur 9 grader, regn.

Stålfarfar, Gustav Håkansson, avlider på Åkeshovs sjukhem 101 år gammal. Han slutade klippa skägget 1907.

Den sista maj har Statens bakteriologiska laboratorium fått in 1 484

CIVILEKONOM ANDERS ÅHLSTRÖM och arbetsterapeut Rose-Marie Östling gifter sig i Enskede kyrka.

Katterna Osborn och Ida säljs på grund av allergi i familjen.

Flygledarbrist på ett eftermiddagsskift orsakar stora förseningar i inrikestrafiken från Arlanda, med ett

vårdcentral eller jourhavande läkare.

Enligt SI kommer den planerade byggnationen av 40 000 lägenheter fram till 1990 inte att belasta kollektivtrafiken för hårt.

Alla helgfria måndagar från klockan 17.00 serveras hemrimmad lax med dillstuvad potatis för 15.95 (inklusive serveringsavgift) på The Golden Days på Kungsgatan.

En Handycam videokamera kostar 9 995 kronor.

"Läkare mot aids" kräver fria sprutor och spetsar för att hindra spridningen. Men Monica Andersson, statssekreterare på socialdepartementet och vice ordförande i aidsdelegationen, säger till Dagens Nyheter: "Vi anser inte att det framkommit några nya fakta som talar för fria sprutor. Narkomanerna bör inte ha fria sprutor, det vore att godkänna narkotikamissbruket".

Patrik Sjöberg sätter nytt världsrekord i höjdhopp på Stadion med 2.42 meter.

ULF STOLT

SOMMARENS GRILLTIPS ÄR ATT SKIVA FALUKORV 'SNETT IGENOM, UNGEFÄR SOM DU SKIVAR LAX', GRILLA OCH LÄGGA DEM I HAMBURGERBRÖD.

anmälda fall av HIV-smitta. Men läkarna tror dock att mörkertalet är stort och att mellan 4 000 och 5 000 personer är HIV-positiva.

Sommarens grilltips är att skiva falukorv "snett igenom, ungefär som du skivar lax", grilla och lägga dem i hamburgerbröd.

tiotal inställda avgångar som passagerare ombokas från.

I annonser i dagspressen värdar sjukvårdsdirektören – det råder sjuksköterskebrist på barnakuten på S:t Görans sjukhus – om att föräldrar med sjuka barn i första hand ska kontakta barnläkare, distriktsläkare vid

JUNI

2010 Kronprinsessan Victoria och Daniel Westling gifter sig i Storkyrkan. Han håller ett uppskattat tal till kronprinsessan under den tv-sända middagen på slottet.

1964 Hans Alfredson och Tage Daniels-sons revy *Gula Hund* har premiär på Chinateatern. Bland andra Gösta Ekman och Monica Zetterlund ingår i den stora ensemblen.

1810 Riksmarskalk Axel von Fersen lynchas. En uppretad och berusad folkmassa klär av, pryglar och bespottar honom. Hans bröstorg krossas av en man utklädd till sjöman.

BRILJANT: Diplomerad Wikipedian

.....
Pensionerade arkitekten Holger Ellgaard, 73 år från Segeltorp, är mottagare av 2017 års Wikimedia-diplom. Han får det för sin stora volym publicerade Stockholmsrelaterade Wikipediartiklar.
.....

– **JAG HAR LAGT** ut en artikel varje dag på Wikipedia sen tio år tillbaka. Det är över 3 000 artiklar. Sen har jag lagt ut 200 artiklar på tyska Wikipedia också. De flesta av mina artiklar handlar om byggnader och parker i Stockholm. Vissa fanns det förvånansvärt lite skrivet om. Och jag vill alltid se det jag skriver om med egna ögon, så på eftermiddagarna är jag ute och på förmiddagarna sitter jag hemma och skriver.

– En pärla i Stockholm som det saknades bra information om var Stockholms konserthus och det fanns inte heller en enda interiörbild. Nu har jag lagt till egna bilder och tio gånger så mycket text.

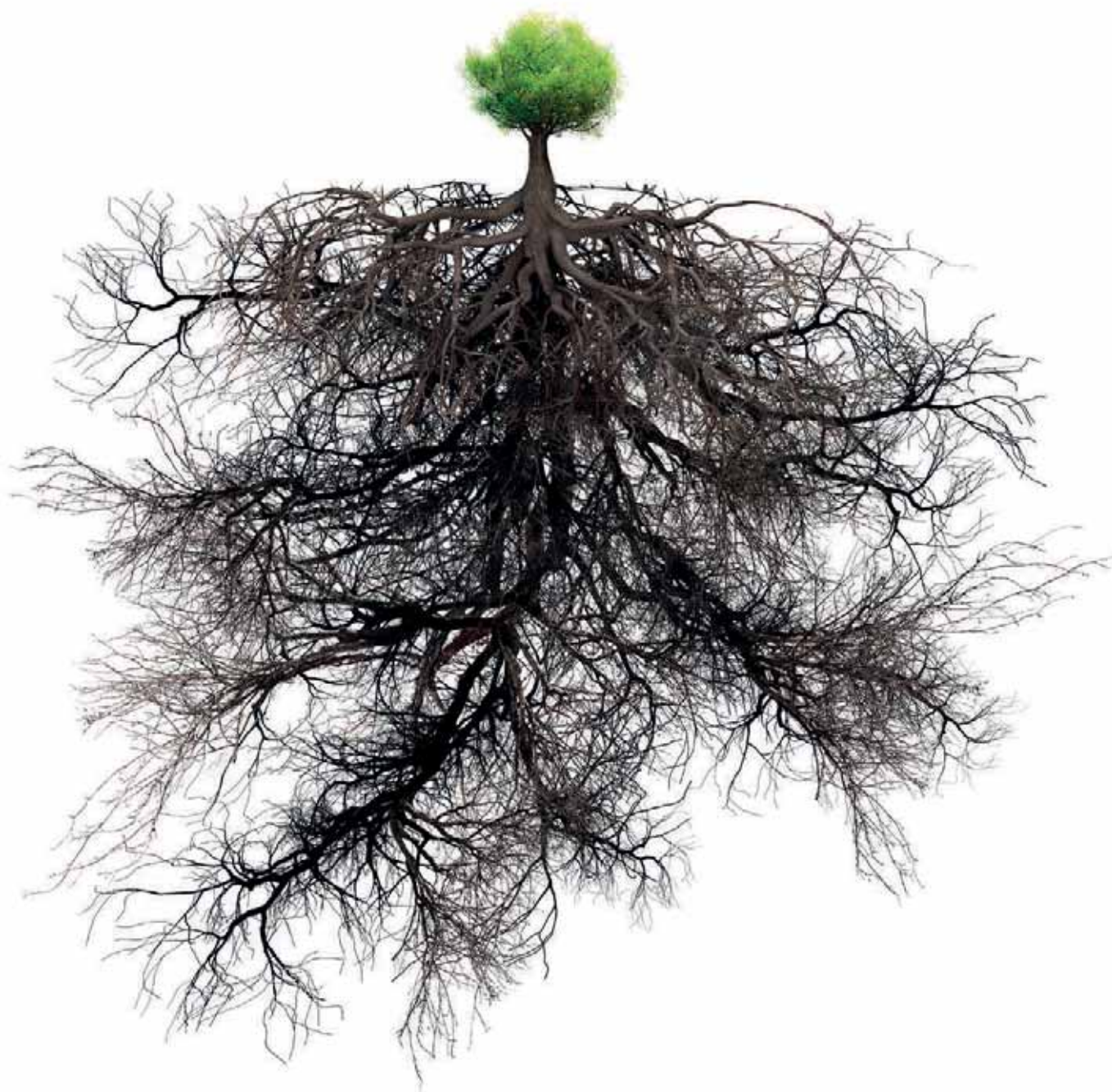
– Varenda liten ändring som görs i en artikel på Wikipedia loggas på sekunden, så det går lätt att se vem som gjort den och när. Och det är viktigt att alltid ta med källa även om artikeln bara är ett par rader. Det finns inget överhuvud eller redaktion som granskar det som läggs ut, det är allas ansvar. Ibland kan det bli långa diskussioner om användningen av ett ord eller runt ett ämne, det är tröttsamt.

– Att blåfärga för många ord i en artikel, det vill säga göra för många länkar, är inte professionellt och det gör den dessutom svårare att läsa.

– Det är roligt att få feedback på det jag skriver. Och jag har ett eget medaljskåp på min sida på Wikipedia, där kan man se vad läsarna tycker om mina artiklar. Jag har fått många guldmedaljer. Men det är inga pengar i detta, drivkraften är min nyfikenhet.

– På önskelistan att skriva om härnäst är några industrihus från 1600-talet på Södermalm och så Tändstickspalatset på Västra trädgårdsgatan.

BERÄTTAT FÖR **GERD ERIKSSON**
FOTO **MAGNUS SANDBERG**



**ALLA TILL DERBYT! HAMMARBY-DIF SÖNDAG DEN 4 JUNI
AVSPARK KL. 15:00. BILJETT PÅ HAMMARBYFOTBOLL.SE**



**HAMMARBY
FOTBOLL**

PÅ HÖRNET:

Kungsgatan/Slöjdgatan

"På väg hem till en av kompisarnas syrra."

NAMN: Robin Hallin

YRKE: Pluggar till sjuksköterska

ÅLDER: 23 år

BOR: Jönköping

Vart är du på väg?

– Jag och mina två kompisar kom med tåget från Jönköping för en halvtimme sen. Nu är vi på väg hem till en av kompisarnas syrra där vi ska sova över helgen.

Vad ska ni göra i Stockholm?

– Agendan är lite oklar. Men vi ska käka och ha trevligt och besöka Mall of Scandinavia. Sen blir det klubb i kväll, mina kompisar är nämligen singlar och jag tänkte att de kanske kan träffa nån här.

Din väska är fullpackad?

– Jag öste det ner det jag trodde jag skulle behöva. Och jag tror att jag råkade ta min flickväns väska.

TEXT GERD ERIKSSON

FOTO MAGNUS SANDBERG



Foto: Henry Moshizi
Stylist: Ulrika Eriksson

 **NATURKOMPANIET**

SVEAVÄGEN 62 | HANTVERKARGATAN 38-40 | KUNGSGATAN 4 | KUNGSGATAN 26
MALL OF SCANDINAVIA | TÄBY CENTRUM | SICKLA KÖPKVARTER | ODENGATAN 50
WWW.NATURKOMPANIET.SE



Like a Horse

Samlingsutställning på Fotografiska

Hästens och människans relation är lika mångfacetterad som den är fascinerande och uråldrig. I utställningen *Like a Horse* medverkar ett 30-tal fotografer som med hästen som gemensam nämnare speglar människans relation till detta kraftfulla, spirituella, kitschigt vackra och hårt arbetande djur. I utställningen samsas humor med sensualism och arbetsvardag med glamour och kraft.

T-bana Slussen, Stadsgårdshamnen 22 | Öppet sön-ons 9-23, tor-lör 9-01 | fotografiska.se



Fotografiska



Foto: Henry Moshizi
Stylist: Ulrika Eriksson

 **NATURKOMPANIET**

SVEAVÄGEN 62 | HANTVERKARGATAN 38-40 | KUNGSGATAN 4 | KUNGSGATAN 26
MALL OF SCANDINAVIA | TÄBY CENTRUM | SICKLA KÖPKVARTER | ODENGATAN 50
WWW.NATURKOMPANIET.SE

Foto: Julian Wolkstein, Florence



Like a Horse

Samlingsutställning på Fotografiska

Hästens och människans relation är lika mångfacetterad som den är fascinerande och uråldrig. I utställningen *Like a Horse* medverkar ett 30-tal fotografer som med hästen som gemensam nämnare speglar människans relation till detta kraftfulla, spirituella, kitschigt vackra och hårt arbetande djur. I utställningen samsas humor med sensualism och arbetsvardag med glamour och kraft.

T-bana Slussen, Stadsgårdshamnen 22 | Öppet sön-ons 9-23, tor-lör 9-01 | fotografiska.se



Fotografiska

UTSTÄLLNINGSPARTNER



PARTNERS

Clear Channel

ineko



OLYMPUS



TELE2